

Overzicht vragen en antwoorden webinar legalisering PAS-meldingen (10 mei 2021)

Inhoud

Veel voorkomende vragen:.....	1
Proces legaliseren	4
Kosten	10
Indienen	11
Intern/extern salderen.....	12
Onder drempelwaarde/vergunning- en meldingsvrij.....	14
Gevolgen recente rechterlijke uitspraken	17
Vergunningstermijn	18
Positieve afwijzing.....	19
Stikstofruimte	20
AERIUS.....	25
Openbaar maken gegevens	26
Stoppende bedrijven.....	26
Juridische vragen	27
Overig.....	30

Veel voorkomende vragen:

Kunnen de kosten van de PAS-legalisatie en vergunningaanvragen verhaald worden op de staat?

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft samen met de provincies besloten de PAS-melders die gegevens hebben aangeleverd ten behoeve van het legaliseren van hun melding tegemoet te komen met een vaste vergoeding van 1.600 euro in de hiervoor gemaakte kosten. Tijdens het Programma Aanpak Stikstof (PAS) hebben zij ook al kosten gemaakt voor het indienen van gegevens. Meer informatie over de wijze waarop de vergoeding kan worden aangevraagd volgt later via www.aanpakstikstof.nl en BIJ12.nl. De nu overeengekomen tegemoetkoming betreft specifiek de kosten gemaakt voor het aanleveren van gegevens. Over de kosten van vergunningverlening (leges) moeten nog afspraken worden gemaakt.

In de wet is voorzien dat de meldingen binnen drie jaar worden omgezet in een vergunning. Wat als die ontwikkelingsruimte niet voorhanden is en dus niet te salderen is?

De Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om samen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen. Wanneer in een gebied aanvankelijk

onvoldoende stikstofruimte vrijkomt om alle meldingen te legaliseren, worden extra bronmaatregelen genomen. In gebieden waar weinig ruimte beschikbaar is, kan het langer duren voordat de melding gelegaliseerd wordt. Uiteindelijk dienen in alle gebieden drie jaar na inwerkingtreding van het legalisatieprogramma alle meldingen te zijn gelegaliseerd.

Hoe juridisch zeker zijn een vergunning en een positieve afwijzing?

Tegen een vergunning staat in principe (afhankelijk van de geldende procedure) (bezwaar en) beroep open, met indieningstermijnen van zes weken. Na het ongebruikt verstrijken van die termijn, of als de beroepsprocedure is afgerond en het besluit is in stand gebleven, heeft een vergunning “formele rechtskracht”. Dat betekent dat de vergunning definitief is en gebruikt kan worden. Dat is ook de reden dat de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over het PAS geen gevolgen had voor natuurvergunningen die al definitief waren geworden, maar wel voor vergunningen waartegen nog een beroepsprocedure liep.

Een positieve afwijzing is ook een besluit, namelijk het besluit tot afwijzing van een vergunningaanvraag. Tegen een positieve afwijzing staat daarom ook (bezwaar en) beroep open. Ook dit besluit krijgt dus formele rechtskracht als de beroepstermijn ongebruikt is verstreken of als de beroepsprocedure is afgerond en het besluit in stand is gebleven. Daarbij is van belang dat de activiteit wordt uitgevoerd zoals is aangevraagd.

Een verschil in relatie tot een vergunning is, dat in het geval u een positieve afwijzing ontvangt voor intern salderen, u de betreffende activiteiten zo snel als mogelijk uitvoert. Het besluit wordt namelijk genomen op basis van de op dat moment getoetste gegevens. Wacht u met de uitvoering en vindt ondertussen een actualisatie van gegevens plaats waarop uw ruimte om intern te salderen is gebaseerd (bijvoorbeeld er komen nieuwe RAV-codes of er is een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar), dan dient opnieuw beoordeeld te worden of uw situatie vergunning vrij is. De beoordeling of een activiteit vergunning vrij is, dient altijd gebaseerd te zijn op de meest recente wetenschappelijke kennis.

Welke volgorde voor legaliseren wordt er aangehouden?

In algemene zin geldt dat de beschikbare stikstofruimte leidend is. Daar waar ruimte vrijkomt, wordt deze zo snel mogelijk uitgegeven voor het legaliseren van meldingen. Stikstofneerslag kent een specifiek ruimtelijk verspreidingspatroon; een ‘depositiepatroon’. Het beste te vergelijken met een wolk. Om te borgen dat de stikstofruimte die vrijkomt uit bronmaatregelen ook daadwerkelijk daar gecreëerd wordt waar deze ruimte nodig is voor het legaliseren van meldingen, dienen de depositiepatronen van beiden zo goed mogelijk overeen te komen. Daar waar ruimte vrijkomt, wordt als eerste voor melders met een handhavingverzoek (ingediend voor 1 mei 2021) gekeken of hun melding in de ruimte te passen is. Vervolgens worden de PAS melders wier melding daarna het beste past in het overgebleven depositiepatroon van de bronmaatregel gelegaliseerd, ook van de indieners na 1 mei 2021. Op deze wijze wordt de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk benut en gaat geen schaarse depositieruimte verloren.

Worden bedrijven met een depositie tussen 0,00 en 0,05 mol ha/jaar ook gelegaliseerd? Deze bedrijven konden destijds niet melden en ook geen vergunning aanvragen.

Naast projecten waarvoor meldingen zijn ingediend, zijn er ook andere activiteiten die waren vrijgesteld van de vergunningplicht op basis van het PAS, of die konden profiteren van de passende beoordeling van het PAS: de meldingsvrije activiteiten. Deze activiteiten zijn in twee categorieën op te delen. De eerste categorie zijn activiteiten die onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05

mol/ha/jaar zijn uitgevoerd. De tweede categorie zijn activiteiten die een depositie tussen de 0,05 en 1,00 mol/ha/jaar hebben in de sectoren zonder meldingsplicht. Deze activiteiten zijn tijdens de looptijd van het PAS begonnen of uitgebreid. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen via een legalisatieprogramma zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingsvrije activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost.

Is er een concrete termijn te noemen voor legalisatie van de PAS melders? Wanneer hebben ze een vergunning?

Hoelang het duurt tot een specifieke melding is gelegaliseerd, is afhankelijk van de vraag of de betreffende melding stikstofruimte nodig heeft. De eerste melders die geen stikstofruimte nodig hebben, krijgen vanaf de zomer van 2021 de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Melders die wél stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te zetten in een vergunning zijn afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren. Vergunningen zullen in groepjes worden verleend. We weten vooraf niet of een vergunning aan het begin of aan het einde van het traject zit, want dit is afhankelijk van waar stikstofruimte vrijkomt en van de karakteristieken van de melding (zoals locatie en omvang van de melding). De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen.

Tot wanneer kunnen de gegevens voor pas-meldingen aangeleverd worden?

Initiatiefnemers is gevraagd om voor 30 april 2021 de benodigde gegevens aan te leveren om hun melding te legaliseren. Met de ingediende gegevens gaat het bevoegd gezag controleren of de melding voldoet aan de gestelde voorwaarden, hoeveel stikstofruimte de activiteiten van de initiatiefnemer veroorzaken en hoeveel er nodig is om de melding te legaliseren. Het is voor initiatiefnemers mogelijk om ook na 30 april nog gegevens aan te leveren. Indien een indiener daarvoor kiest dan kan het wel langer duren voordat de procedure voor de vergunningsaanvraag op gang komt.

Is er voor alle PAS-melders stikstofruimte?

De Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen. Waar door de beoogde bronmaatregelen in een gebied aanvankelijk onvoldoende stikstofruimte vrijkomt om alle meldingen te legaliseren, worden extra bronmaatregelen genomen. In gebieden waar er weinig ruimte beschikbaar is, kan het langer duren voordat de melding gelegaliseerd wordt. Voor de eventuele gevallen waar het niet mogelijk blijkt om met bronmaatregelen voldoende stikstofruimte te creëren om meldingen in een vergunning om te zetten, wordt momenteel onderzocht of de ADC-toets kan worden doorlopen. Zodoende zal het mogelijk zijn om alle meldingen van een passende vergunning te voorzien. Uiteindelijk dienen in alle gebieden drie jaar na inwerkingtreding van het legalisatieprogramma alle meldingen te zijn gelegaliseerd.

Recentelijk is intern salderen vergunningvrij geworden. Als je voor het legaliseren van de pas melding gebruik maakt van intern salderen krijgen je dan wel een vergunning of een positieve weigering?

Als na verificatie van de gegevens door bevoegd gezag blijkt dat er sprake is van intern salderen, waardoor geen stikstofruimte nodig is, dan krijgen betreffende melders de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Daarom kan geen vergunning afgegeven worden. De initiatiefnemer kan in

dit geval wel een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een (positieve) afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen.

Is informatie over PAS-melders (wie, wat, waar) openbaar?

Op 2 april 2021 is naar aanleiding van een WOB-verzoek een lijst gepubliceerd met locatiegegevens van alle bedrijven waarvan een PAS-melding is gedaan in de periode juli 2015 tot 13 januari 2019. Op deze lijst is alleen een kaart opgenomen met de coördinaten van de emissiebron of de activiteit die emissie veroorzaakt. Naam en adres van het bedrijf zijn niet vrijgegeven.

Hoe ziet het proces van legaliseren eruit?

Allereerst gaan de bevoegde gezagen uw melding verifiëren. Dit doen zij door met de aangeleverde gegevens te controleren of de melding voldoet aan de gestelde voorwaarden. Mocht uit de verificatie blijken dat er benodigde gegevens ontbreken, dan neemt het bevoegd gezag hier contact met u over op, zodat u de gegevens kunt aanvullen. Indien uit de verificatie blijkt dat uw melding niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, dan kan deze niet worden gelegaliseerd en wordt u hierover door het bevoegd gezag geïnformeerd.

Voldoet u melding wel en zijn de gegevens volledig, dan wordt bekeken of er en zo ja, hoeveel stikstofruimte er nodig is om de melding te legaliseren. In het geval er geen stikstofruimte nodig is en u kunt intern salderen, dan is uw activiteit niet vergunningplichtig. U wordt hierover door het bevoegd gezag geïnformeerd. Indien u vervolgens besluit om alsnog een vergunningaanvraag in te dienen, kan het bevoegd gezag een (positieve) afwijzing verlenen. Naar verwachting krijgen vanaf de zomer 2021 de eerste melders de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn.

Melders die wel stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te zetten in een vergunning zijn hiervoor afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. Vergunningen worden daarom in groepjes verleend. We weten vooraf niet of uw vergunning aan het begin of aan het einde van het traject zit, want dit is afhankelijk van waar stikstofruimte vrijkomt en van de karakteristieken van uw melding (zoals locatie en omvang van de melding). De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen.

Zie ook bijgaande illustratie: <https://www.aanpakstikstof.nl/waarom-is-er-een-stikstofprobleem/documenten/afbeeldingen/2021/05/11/hoe-zet-ik-mijn-pas-melding-om-in-een-vergunning>

Proces legaliseren

Hoe ziet het proces van legaliseren eruit?

Allereerst gaan de bevoegde gezagen uw melding verifiëren. Dit doen zij door met de aangeleverde gegevens te controleren of de melding voldoet aan de gestelde voorwaarden. Mocht uit de verificatie blijken dat er benodigde gegevens ontbreken, dan neemt het bevoegd gezag hier contact met u over op, zodat u de gegevens kunt aanvullen. Indien uit de verificatie blijkt dat uw melding

niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, dan kan deze niet worden gelegaliseerd en wordt u hierover door het bevoegd gezag geïnformeerd.

Voldoet u melding wel en zijn de gegevens volledig, dan wordt bekeken of er en zo ja, hoeveel stikstofruimte er nodig is om de melding te legaliseren. In het geval er geen stikstofruimte nodig is en u kunt intern salderen, dan is uw activiteit niet vergunningplichtig. U wordt hierover door het bevoegd gezag geïnformeerd. Indien u vervolgens besluit om alsnog een vergunningaanvraag in te dienen, kan het bevoegd gezag een (positieve) afwijzing verlenen. Naar verwachting krijgen vanaf de zomer 2021 de eerste melders de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn.

Melders die wel stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te zetten in een vergunning zijn hiervoor afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. Vergunningen worden daarom in groepjes verleend. We weten vooraf niet of uw vergunning aan het begin of aan het einde van het traject zit, want dit is afhankelijk van waar stikstofruimte vrijkomt en van de karakteristieken van uw melding (zoals locatie en omvang van de melding). De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen.

Zie illustratie: <https://www.aanpakstikstof.nl/waarom-is-er-een-stikstofprobleem/documenten/afbeeldingen/2021/05/11/hoe-zet-ik-mijn-pas-melding-om-in-een-vergunning>

Wordt NOx en NH3 op gelijk niveau aangehouden?

Het gaat om saldering op depositieniveau. NOx en NH3 kunnen beiden worden ingevoerd in de rekenmodule AERIUS Calculator en worden beiden omgerekend tot stikstofdepositie.

Kan er als gevolg van een nieuwe regering nog een kink in de kabel komen?

Zowel de Eerste als Tweede Kamer zijn akkoord gegaan met het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering om de stikstofuitstoot te verlagen en de natuur te verbeteren. Het wetsvoorstel voorziet in de wettelijke verankering van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Tenzij een nieuwe regering de wet wijzigt, geldt de wet zoals deze nu is vastgesteld.

Wat doet u met PAS-melder met een nertsenfokkerij?

De nertsenhouderij is beëindigd. Eventuele meldingen in deze branche worden daarom niet gelegaliseerd.

Bij 2400 aanvragers a gem. 25 uur per stuk geeft 60.000 uren geeft 1500 werkweken a 40 uur. Bij gem 30 weken wil zeggen tenminste 500 experts voor q jaar werk. Zijn deze nu al beschikbaar?

Er wordt momenteel door Rijk en provincies gewerkt aan een projectorganisatie die kan voldoen aan de uitvoeringsvraag. Daarbij wordt aangestuurd op voldoende beschikbare capaciteit en optimalisatie van het proces.

Kan een aangevraagde vergunning geweigerd worden? Wat betekent dit voor het bedrijf?

Ja, dit is helaas mogelijk. Indien uw melding niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, kan deze niet worden gelegaliseerd. In dat geval dient u, hoe vervelend ook, opnieuw te beginnen en een nieuwe vergunning aan te vragen.

Krijgen alle pas melders een vergunning?

Alle meldingen waarvan de gegevens volledig zijn aangeleverd, die voldoen aan de gestelde voorwaarden en stikstofruimte uit bronmaatregelen nodig hebben, worden op het moment dat deze ruimte beschikbaar is, omgezet in een vergunning.

Alle meldingen waarvan de gegevens volledig zijn aangeleverd, die voldoen aan de gestelde voorwaarden maar geen stikstofruimte uit bronmaatregelen nodig hebben, ontvangen vanuit het bevoegd gezag de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Hierna kunnen deze melders eventueel alsnog een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen.

Worden de meldingen centraal gelegaliseerd of per provincie?

Legalisatie van de melders gebeurt in principe door het betreffende bevoegd gezag. Veelal zijn dit de provincies. Over de specifieke wijze waarop dit gaat gebeuren, vindt momenteel nog nadere afstemming tussen Rijk en provincies plaats.

Alle stukken zijn ingediend voor de PAS-melders, maar dan moet alsnog een vergunning aangevraagd worden?

Ja, het aanleveren van de gegevens is een voorbereiding op het proces. De vergunningaanvraag volgt later, na een beoordeling van het bevoegd gezag en is afhankelijk van of er stikstofruimte nodig is om de betreffende melding om te zetten in een vergunning.

Welke volgorde voor legaliseren wordt er aangehouden?

In algemene zin geldt dat de beschikbare stikstofruimte leidend is. Daar waar ruimte vrijkomt, wordt deze zo snel mogelijk ten behoeve van het legaliseren van meldingen uitgegeven. Stikstofdepositie kent een specifiek ruimtelijk verspreidingspatroon: een depositiepatroon. Het beste te vergelijken met een wolk. Om te borgen dat de stikstofruimte die vrijkomt uit bronmaatregelen ook daadwerkelijk daar gecreëerd wordt waar deze ruimte nodig is voor het legaliseren van meldingen, dienen de depositiepatronen van beiden zo goed mogelijk overeen te komen.

Daar waar ruimte vrijkomt wordt als eerste voor melders met een handhavingsverzoek (ingediend voor 1 mei 2021) gekeken of hun melding in de ruimte te passen is. Vervolgens worden de PAS melders wiens melding daarna het beste past in het overgebleven depositiepatroon van de bronmaatregel gelegaliseerd. Op deze wijze wordt de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk benut en gaat geen schaarse depositieruimte verloren.

Via AanpakStikstofBrabant hebben wij een verzoek gedaan voor stikstof voor een Wnb vergunning. Het bedrijf heeft geen PAS melding gedaan of vergunning aangevraagd (dat was indertijd niet nodig). Heeft een PAS-melder voorrang op stikstof of putten PAS-melders uit een ander registratiesysteem?

Dit voorjaar is besloten tot een programma aan (bron)maatregelen waarmee de achtergronddepositie daalt en de natuur op termijn kan herstellen. In aanvulling hierop is besloten een ontwikkelreserve in te stellen voor toestemmingverlening aan nationale belangen (zoals woningbouw en een beperkt aantal grote wegenprojecten) en meldingen. Daarbij wordt voorrang verleend aan het legaliseren van de meldingen.

Als er in het stikstofregistratiesysteem geen beschikbare depositieruimte is voor een project, moet initiatiefnemer andere opties verkennen (bijvoorbeeld intern/extern salderen en/of ADC-toets) om te kunnen onderbouwen dat de activiteit niet kan leiden tot significant negatieve effecten. Als dit

niet lukt, kan er, wanneer er aanvullende depositieruimte beschikbaar komt, een nieuwe aanvraag op basis van het stikstofregistratiesysteem worden ingediend.

Een niet-grondgebonden intensieve melkveehouder in Brabant kan dus eerder een vergunning krijgen dan een grondgebonden melkveehouder in Friesland?

Het legaliseren van de meldingen is afhankelijk van wanneer en waar stikstofruimte vrijkomt uit bronmaatregelen. Het is daarom niet mogelijk om voor specifieke provincies te zeggen wanneer meldingen worden gelegaliseerd.

Ook voor bijvoorbeeld Maasvlakte 2 is stikstof nodig, maar geen historisch gebruik. Krijgen die voorrang bij uitdelen stikstof? Aanvullend: historisch gebruik wordt zondermeer vergund.

Nee, er wordt in de legalisering enkel geprioriteerd op basis van handhavingsverzoeken die voor 1 mei 2021 zijn ingediend.

Kun je voorrang krijgen bij de legalisering i.v.m. problemen met de bank of een handhavingsverzoek?

Indien er voor 1 mei 2021 een handhavingsverzoek is ingediend, dan krijgt u voorrang in het legalisatieproces. Hiervoor geldt wel dat de voorrang afhankelijk is van het beschikbaar komen van stikstofruimte in die Natura 2000-gebieden waar uw melding invloed op heeft.

Voor eventuele financieringsproblemen met banken krijgt u, hoe vervelend ook, geen voorrang. Wel voert het Rijk gesprekken met banken om oplossingsmogelijkheden voor dit probleem te onderzoeken.

Wat te doen met Brabantse Pas-melders, die een vergunning krijgen, maar op 1 januari 2024 al moeten voldoen aan de Interim Omgevingsverordening (strengere ammoniakelisen stallen)? Zij moeten tijdig nieuwe aanvragen indienen om op die datum in lijn te zijn. Krijgen deze bedrijven voorrang bij de beoordeling in de legalisatieprocedure?

Deze bedrijven krijgen geen voorrang, hoe vervelend ook. Bij knelpunten zal overleg hierover plaatsvinden tussen de bevoegde gezagen en het Rijk.

Nu ik geen NB-vergunning heb maak ik me ernstige zorgen over de toekomst van ons bedrijf. Wij konden geen NB-vergunning aanvragen en moesten PAS-melding doen die later is vernietigd. Is het zeker dat ik in de toekomst mijn bedrijf legaal kan exploiteren als PAS-melder?

We begrijpen en herkennen de zorgen die u heeft over de onzekerheid die de huidige situatie voor uw en de andere betreffende bedrijven oplevert. Daarom zijn alle inspanningen van Rijk en provincies er op gericht om gezamenlijk zo snel als mogelijk een oplossing te bieden. Hiervoor hebben zij via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen. Drie jaar na inwerkingtreding van dit programma dienen alle meldingen te zijn gelegaliseerd. Naar verwachting is dit uiterlijk eind 2024.

Hoeveel aanvragen zijn er binnen gekomen voor legaliseren van de PAS-meldingen, en welke doorlooptijd wordt er verwacht?

Tot nu toe hebben ongeveer 2400 melders gegevens bij RVO aangeleverd ten behoeve van het legaliseren van hun melding. Naar verwachting krijgen de eerste meldingen die intern kunnen salderen en daarom geen stikstofruimte nodig hebben voor de zomer van 2021 de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Melders die wel stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te

zetten in een vergunning zijn hiervoor afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. Vergunningen zullen daarom in groepjes worden verleend. We weten vooraf niet of een vergunning aan het begin of aan het einde van het traject zit, want dit is afhankelijk van waar stikstofruimte vrijkomt en van de karakteristieken van uw melding (zoals locatie en omvang van de melding). De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen. 8.

Moeten melders waaruit de aanmelding al blijkt dat ze niet meer uitstoten, ook 3 jaar op een vergunning wachten?

Naar verwachting krijgen de eerste meldingen die intern kunnen salderen en daarom geen stikstofruimte nodig hebben voor de zomer van 2021 de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Hoe lang het duurt totdat alle melders die intern kunnen salderen deze bevestiging hebben ontvangen, is momenteel nog niet bekend.

Is het mogelijk dat je kunt stoppen met je bedrijf als je geen NB vergunning hebt of krijgt en de pas niet gelegaliseerd wordt? Wanneer is er duidelijkheid?

Indien uw melding niet aan de gestelde voorwaarden voldoet, kan deze niet worden gelegaliseerd. In dat geval dient u, hoe vervelend ook, opnieuw te beginnen en een nieuwe vergunning aan te vragen. Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen. Drie jaar na inwerkingtreding van dit programma dienen alle meldingen te zijn gelegaliseerd en u duidelijkheid te hebben. Naar verwachting is dit uiterlijk eind 2024. Blijkt uiteindelijk dat uw melding niet gelegaliseerd kan worden en het is daarnaast onmogelijk om een vergunning te verkrijgen dan kan dit in een uitzonderlijk geval, hoe vervelend ook, tot het beëindigen van een bedrijf leiden.

Wanneer kan er voor het eerst door een pasmelder groei gerealiseerd worden, naar verwachting?

Dit is afhankelijk van het moment waarop de betreffende melding wordt gelegaliseerd. Naar verwachting krijgen de eerste meldingen die intern kunnen salderen en daarom geen stikstofruimte nodig hebben vanaf de zomer van 2021 de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Melders die wel stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te zetten in een vergunning zijn hiervoor afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen.

Zodra de melding gelegaliseerd is, kan nieuwe groei gerealiseerd worden door intern salderen of via een nieuwe vergunningaanvraag.

Welke termijnen gelden voor de legalisering? Welke toetsingskaders gelden er?

Indien met termijnen wordt bedoeld op hoe lang het gehele legalisatieproces van een melding duurt, dan is dit afhankelijk van of een melding hiervoor stikstofruimte nodig heeft. In het geval er sprake is van intern salderen, waardoor geen stikstofruimte nodig is, dan krijgen voor de zomer 2021 de eerste melders de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Melders die wel stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te zetten in een vergunning zijn hiervoor afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. Vergunningen zullen daarom in groepjes worden verleend. We weten vooraf niet of uw vergunning aan het begin of aan het einde van het

traject zit, want dit is afhankelijk van waar stikstofruimte vrijkomt en van de karakteristieken van uw melding (zoals locatie en omvang van de melding).

De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen.

Als met toetsingskaders wordt bedoeld de voorwaarden waaraan een initiatiefnemer van een melding moet voldoen om voor legalisatie in aanmerking te komen, dan zijn deze hier op de website van BIJ12 te vinden.

Kun je legaliseren in combinatie met een nieuwe vergunning inzake de wet natuurbescherming?

Ja, de keuze om slechts één of beide trajecten te doorlopen is aan u.

Het is echter niet mogelijk om voor twee gelijk beoogde situaties twee aanvragen te hebben lopen. In dat geval moet u de aanvragen samenvoegen, of één aanvraag intrekken. Vraag uw bevoegd gezag wat in uw situatie verstandig is, bijvoorbeeld in het kader van het betalen van leges.

Wanneer er sprake is van twee verschillende beoogde situaties, kunt u ook beide aanvragen apart doorlopen. U vergroot daarmee de kans op een snelle vergunning. Wanneer u een vergunning verkrijgt vanuit uw eigen aanvraag heeft dit wel effect op het traject inzake de legalisering van uw melding. In ieder geval verandert de referentiesituatie, maar mogelijk kunt u ook niet langer aan het traject meedoen.

Wat als er in een gebied onvoldoende stikstof beschikbaar komt door gebrek aan aanbod of andere grote belangen zoals Maasvlakte 2 ontwikkelen? Hoe liggen de prioriteiten?

Waar door de beoogde bronmaatregelen in een gebied aanvankelijk onvoldoende stikstofruimte vrijkomt om alle meldingen te legaliseren, worden extra bronmaatregelen genomen. In gebieden waar er weinig ruimte beschikbaar is, kan het langer duren voordat de melding gelegaliseerd wordt. Uiteindelijk dienen in alle gebieden drie jaar na inwerkingtreding van het legalisatieprogramma alle meldingen te zijn gelegaliseerd. De landelijke beëindigingsregeling die naar verwachting in begin 2024 effect heeft, zal voor een reductie over het hele land zorgen. Daarnaast kan met de maatregel 'gerichte opkoop', zoals de naam al suggereert gericht bedrijven worden opgekocht in gebieden waar een dreigend tekort aan maatregelen is. Dat geldt dus ook voor de provincie Zuid-Holland.

Dit voorjaar is besloten tot een programma aan (bron)maatregelen waarmee de achtergronddepositie daalt en de natuur op termijn kan herstellen. In aanvulling hierop is besloten een ontwikkelreserve in te stellen voor toestemmingverlening aan meldingen en nationale belangen. Daarbij wordt voorrang verleend aan het legaliseren van de meldingen. Projecten als de Maasvlakte 2 kunnen waarschijnlijk ook gebruik maken van de ruimte uit deze ontwikkelreserve.

Wanneer worden de pas meldingen gelegaliseerd in Groningen en Friesland?

Het is momenteel niet mogelijk om voor specifieke provincies te zeggen, wanneer meldingen precies worden gelegaliseerd. Het omzetten van meldingen in vergunningen is afhankelijk van wanneer stikstofruimte vrijkomt uit bronmaatregelen.

Hoe zit het uiteindelijk met de < 0,05 depositie voor tijdelijke projecten?

Activiteiten die onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol vielen, behoren tot de categorie 'meldingsvrije activiteiten'. Indien een tijdelijk project inmiddels is afgerond, dan is er geen noodzaak meer tot legalisatie en hoeft initiatiefnemer niets te doen. Is het tijdelijke project tijdens de looptijd van het PAS gestart en loopt deze nog, dan maakt deze deel uit van de categorie

‘meldingsvrije activiteiten’ van het legalisatieprogramma. Via dit programma hebben de Rijksoverheid en de provincies de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van projecten waarvoor ten tijde van het PAS geen natuurvergunning nodig was vanwege hun geringe stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt gelegaliseerd.

Als de ammoniakproductie van je huidige vergunning lager is dan de vergunning die verleend is 20 jaar geleden en je stoot 0,14 mol op het dichtstbijzijnde natura 2000 gebied uit moet je dan een pasmelding doen of is je huidige vergunning dan voldoende?

Om te bepalen of huidige activiteiten passen binnen de referentiesituatie moet een AERIUS berekening uitgevoerd worden. Als de ammoniakemissie van de huidige situatie lager is dan die in de referentiesituatie is dat een goed teken, maar geen garantie dat ook de depositie overall lager is. Dat is namelijk afhankelijk van de verspreiding van de ammoniakemissie, welke uit de AERIUS berekening volgt. Op basis van die resultaten wordt duidelijk of de huidige vergunning voldoende is of een nieuwe aangevraagd moet worden. Het is namelijk sinds de uitspraak van Raad van State in mei 2019 niet meer mogelijk om een melding te doen.

Hoe wordt omgegaan met bedrijven die volgens de huidige regelgeving een hogere referentiesituatie hebben dan destijds PAS-gemeld? deze bedrijven zouden met de kennis van nu vergunningvrij zijn, maar willen vaak toch een toestemming.

In het geval er sprake is van een hogere referentiesituatie dan de melding van destijds, dan heeft men de mogelijkheid om intern te salderen. Sinds de uitspraak van Raad van State over de Logtsebaan is intern salderen vergunningsvrij. Initiatiefnemer kan in dit geval wel een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen.

Worden de legalisatie bij de provincie afgehandeld conform een reguliere aanvraag Wet natuurbescherming of wordt het landelijk op een eenduidige manier gedaan?

Hierover vindt momenteel nog nadere afstemming tussen Rijk en provincies plaats.

Met welke depositieruimte worden de PAS meldingen gelegaliseerd? En hoe verhoudt zich dat tot ontwikkelruimte voor nieuwe publieke opgaven, zoals woningbouw en infrastructurele projecten?

Voor het legaliseren van de meldingen is stikstofruimte nodig. Met de structurele stikstof-aanpak is door de Rijksoverheid een ontwikkelreserve van gemiddeld minimaal 20 mol/ha/jr voor in eerste instantie meldingen en verder voor nationale belangen ingesteld. Deze ontwikkelreserve wordt naast de meldingen ingezet voor bijvoorbeeld het mogelijk maken van projecten in de infrastructuur, waterveiligheid, woningbouw, of bestemmingsplannen. De ontwikkelreserve kan mogelijk gevuld worden met de restruimte van de saneringsregeling varkenshouderijen, de maatregel gerichte opkoop en de landelijke beëindigingsregeling veehouderij.

Kosten

Kunnen de kosten van de pas-legalisatie en vergunningaanvragen verhaald worden op de staat?

De Minister van LNV heeft samen met de provincies besloten de PAS-melders, die gegevens hebben aangeleverd ten behoeve van het legaliseren van hun melding, tegemoet te komen met een vaste vergoeding van 1.600 euro in de hiervoor gemaakte kosten. Tijdens het Programma Aanpak Stikstof (PAS) hebben zij ook al kosten gemaakt voor het indienen van hun melding. Meer informatie over de wijze waarop de vergoeding kan worden aangevraagd volgt later via www.aanpakstikstof.nl en BIJ12.nl. De nu overeengekomen tegemoetkoming betreft specifiek de kosten gemaakt voor het aanleveren van gegevens. Over de kosten van vergunningverlening (leges) moeten nog afspraken worden gemaakt.

Leges: moeten ook leges betaald worden voor een positieve afwijzing?

Ja, in algemene zin geldt dat men voor een positieve afwijzing leges moet betalen. Over de kosten van vergunningverlening (leges) en daarmee ook de positieve afwijzing moeten nog afspraken worden gemaakt. Nadere informatie hierover volgt later en wordt via de websites AanpakStikstof.nl en BIJ12.nl gecommuniceerd.

Bij een positieve afwijzing wordt gesteld dat dit leges kost, maar zal de overheid dit niet minimaal voor haar rekening moeten nemen?

Nee, dit is geen vanzelfsprekendheid. Over de kosten van vergunningverlening (leges) en daarmee ook de positieve afwijzing moeten nog afspraken worden gemaakt. Nadere informatie hierover en over de hoogte van de betreffende leges volgt later en wordt via de websites AanpakStikstof.nl en BIJ12.nl gecommuniceerd.

Wie gaat mij compenseren vanwege mijn stilstaande bedrijfsontwikkeling?

Compensatie voor eventuele nadelige gevolgen van het ontbreken van een vergunning is niet aan de orde. De situatie waar PAS-melders in zitten is erg vervelend en de minister voelt zich er verantwoordelijk voor om deze problematiek zo snel als mogelijk op te lossen. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een 'legalisatieprogramma' zorg te dragen voor het legaliseren van meldingen. Hier zijn alle inspanningen op gericht. Daarbij hebben Rijk en provincies afgesproken dat zij niet zullen handhaven gedurende de periode die nodig is voor de legalisering van de meldingen. Dat betekent echter niet dat het Rijk verantwoordelijk is voor eventuele schade die PAS melders lijden als gevolg van de uitspraak van de Raad van State.

Hoe gaan de banken om met het feit dat een bedrijf in afwachting is van de legalisatie van een PAS-melding?

Banken geven aan zonder geldige vergunning geen nieuwe financiering te kunnen verstrekken. Het Rijk voert gesprekken met banken om oplossingsmogelijkheden te onderzoeken

Indienen

Tot welke datum kunnen de pasmelders deze aanvraag doen?

Initiatiefnemers zijn gevraagd om voor 30 april 2021 de benodigde gegevens aan te leveren om hun melding te legaliseren. Met de ingediende gegevens gaat het bevoegd gezag controleren of de melding voldoet aan de gestelde voorwaarden, hoeveel stikstofruimte de activiteiten van de initiatiefnemer veroorzaken en hoeveel er nodig is om de melding te legaliseren. Het is voor initiatiefnemers mogelijk om ook na 30 april nog gegevens aan te leveren. Het kan dan wel langer duren voordat de procedure voor de vergunningsaanvraag op gang komt.

Ik dacht dat de periode van indienen om is, nu hoor ik dat nog kan. Tot wanneer is het nog mogelijk om in te dienen?

Ja, dit kan nog. Het kan wel langer duren voordat de procedure voor de vergunningsaanvraag op gang komt. Een einddatum voor het aanleveren van de stukken is nog niet bekend, maar het is aangeraden om deze gegevens zo snel mogelijk aan te leveren.

Wat als oude vergunningen niet meer te vinden zijn?

Als eigenaar heeft u de verantwoordelijkheid om uw eigen stukken op orde te hebben. Mocht u deze niet meer hebben, dan kunt u deze proberen op te vragen bij het betreffende bevoegd gezag. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Intern/extern salderen

Als je extern saldeert. Moet je de pasmelding dan intrekken?

Nee. Er kan alleen sprake zijn van extern salderen tussen twee partijen indien beide partijen een aantoonbare toestemming hebben voor het uitstoten van stikstof. Deze toestemming wordt bij een externe saldering aan beide zijden aangepast. De PAS-melding moet hiervoor dus eerst gelegaliseerd worden.

Waarom geen vergunning voor intern salderen? Intentie in de toekomst kan veranderen. Veel onzekerheid.

De uitspraak van de Raad van State over de Logtsebaan heeft bevestigd dat intern salderen vergunningsvrij is. Melders die intern kunnen salderen en daarom geen stikstofruimte nodig hebben, krijgen vanuit het bevoegd gezag de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Indien initiatiefnemers vervolgens kiezen om alsnog een vergunningaanvraag in te dienen, kan het bevoegd gezag een positieveafwijzing verlenen.

Recentelijk is intern salderen vergunningvrij geworden. Als je voor het legaliseren van de pas melding gebruik maakt van intern salderen krijgen je dan wel een vergunning of een positieve weigering?

Als na verificatie van de gegevens door bevoegd gezag blijkt dat er sprake is van intern salderen, waardoor geen stikstofruimte nodig is, dan krijgen betreffende melders de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Daarom kan geen vergunning afgegeven worden. De initiatiefnemer kan in dit geval wel een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Een positieve weigering wordt positieve afwijzing genoemd.

Hoe zit het met intern salderen. Mag ik op één locatie nu ook huizen bouwen, waar vroeger een andere activiteit werd uitgeoefend?

Voor wat betreft de Wet natuurbescherming mogen activiteiten gewijzigd worden zolang deze passen binnen de vergunde stikstofdepositieruimte. Dit zogenaamde intern salderen is

vergunningvrij. Uiteraard kunnen er wel belemmeringen zijn vanuit andere wetgeving en kan bijvoorbeeld een omgevingsvergunning benodigd zijn.

Als ik intern kan salderen heeft het dan zin om de PAS-melding te laten legaliseren?

Ja, dit heeft zin. Melders, waarvan uit de verificatie van hun gegevens door bevoegd gezag blijkt dat zij intern kunnen salderen, waardoor geen stikstofruimte nodig is, krijgen de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. De initiatiefnemer kan in dit geval wel een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een (positieve) afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Een positieve afwijzing betreft ook een besluit waartegen (bezwaar en) beroep mogelijk is. Het openstellen voor (bezwaar en) beroep leidt er uiteindelijk toe dat de toestemming nog zekerder is.

Intern salderen = geen vergunning en dus ook niet open voor bezwaar/beroep?

De initiatiefnemer kan in dit geval een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een (positieve) afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Dit betreft een besluit waartegen (bezwaar en) beroep mogelijk is. Het openstellen voor (bezwaar en) beroep leidt er uiteindelijk toe dat de toestemming nog zekerder is.

Meldingsvrije activiteiten hebben formeel geen Wnb-vergunning, vaak wel een hinderwet/milieu-vergunning. Kan intern salderen ook op basis van deze vergunning?

Indien de betreffende milieutoestemming aanwezig was op de relevante aanwijsdata, kan er sprake zijn van een voldoende vergunde situatie. Dat betekent dat de huidige situatie past binnen het niet-vergunningsplichtige intern salderen binnen de referentiesituatie. Hoe u de referentiesituatie bepaalt, vindt u op:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/wat-is-mijn-referentiesituatie/>

Voor handelen met stikstof (extern salderen) is altijd een vergunning nodig. Dus ook meldingsvrije activiteiten die met hun 'ruimte' willen handelen, kunnen dat alleen met 'vergunde ruimte'. Hoe wordt dit dan vastgelegd?

Er kan alleen sprake zijn van extern salderen tussen twee partijen indien beide partijen een aantoonbare toestemming hebben voor het uitstoten van stikstof. Deze toestemming wordt bij een externe saldering aan beide zijden aangepast. Een meldingsvrije activiteit moet hiervoor dus eerst via het legalisatieprogramma worden gelegaliseerd.

Wat als een bedrijf intern salderen toepast maar nog steeds een kleine depositie heeft, wordt dat beloond? Anders hoeft de investering voor intern salderen ook niet te worden gedaan.

Op het moment dat een bedrijf via intern salderen ruimte vrijspeelt, kan de resterende ruimte ingezet worden voor uitbreiding of (indien de beleidsregels dit toestaan) externe saldering.

Zijn melders met traditionele vloeren verplicht om eerst intern te salderen via emissiearme vloeren alvorens legalisatie plaats vindt?

Nee. De gemelde en feitelijk gerealiseerde situatie wordt gelegaliseerd. Er hoeft niet eerst geïnvesteerd te worden in emissiearme technieken.

Als een PAS-melder intern wil salderen (met stikstofreductie tot gevolg), dan rijst de vraag: 1) kan dat vergunningvrij? En 2) vervalt dan de "gewonnen" ruimte (wordt alleen de nieuwe activiteit

gelegaliseerd)? Indien dat laatste het geval is, 3) ontstaat dan wellicht een prikkel om met innovatie te wachten tot na legalisering?

Ja, intern salderen kan vergunning vrij;

De 'gewonnen' ruimte wordt gebruikt om intern te salderen, maar komt niet 'vrij' ten behoeve van een aanvullende activiteit. In dit geval heeft initiatiefnemer zelf de benodigde ruimte binnen het eigen bedrijf gecreëerd voor de gemelde activiteit en is daarmee niet afhankelijk van een bronmaatregel om ruimte te creëren;

Mogelijk. Initiatiefnemer neemt hiermee wel een risico, aangezien vergunningen pas verleend kunnen worden als de bronmaatregelen zijn uitgevoerd. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. Vergunningen zullen daarom in groepjes worden verleend. We weten vooraf niet of een vergunning aan het begin of aan het einde van het traject zit.

Onder drempelwaarde/vergunning- en meldingsvrij

Worden bedrijven met een depositie tussen 0,00 en 0,05 mol ha perjaar ook gelegaliseerd? Deze bedrijven konden destijds niet melden en ook geen vergunning aanvragen

Naast projecten waarvoor meldingen zijn ingediend, zijn er ook activiteiten die waren vrijgesteld van de vergunningplicht op basis van het PAS, of die konden profiteren van de passende beoordeling van het PAS: de meldingsvrije activiteiten. Deze activiteiten zijn in twee categorieën op te delen. De eerste categorie zijn activiteiten die onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar zijn uitgevoerd. De tweede categorie zijn activiteiten die een depositie tussen de 0,05 en 1,00 mol/ha/jaar hebben in de sectoren zonder meldingsplicht. Deze activiteiten zijn tijdens de looptijd van het PAS begonnen of uitgebreid. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een legalisatieprogramma zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingsvrije activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost

Voor de helderheid: PAS-melders was vanaf 0,05 mol of was dat vanaf 0,5 mol?

Vanaf 0.05 mol.

Komt er opnieuw een drempelwaarde? Zoals deze ook was ten tijde van de pas? Bv 0,05 mol?

Vooralsnog is dit niet aan de orde. Maar dit wordt voor een later moment niet uitgesloten.

Moet je alsnog jezelf melden als je vergunningvrij was (onder PAS minder dan 0,05 mol). Moet er dan nu een aanvraag gedaan worden ter legalisatie en zo ja voor uiterlijk wanneer?

De beschreven type activiteiten gelden als 'meldingsvrije' activiteiten. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een 'legalisatieprogramma' zorg te dragen voor het legaliseren van deze activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost. Op dit moment wordt de wijze waarop deze legalisatie gaat gebeuren nader uitgewerkt. Meer informatie hierover volgt zodra dit bekend is. U hoeft als betreffende initiatiefnemer nu nog niets te doen.

Zijn de meldingsvrije activiteiten die blijkbaar geen vergunning nodig hebben, maar binnen hun bestaande (milieu)toestemming kunnen ondernemen, in beeld cq is bekend hoeveel stikstofdepositie hiermee is gemoeid?

Dit is niet correct. Met de vernietiging van de PAS is de vrijstelling van de meldingsvrije activiteiten vervallen en moeten ook deze activiteiten worden gelegaliseerd. Vandaar dat de meldingsvrije activiteiten zijn opgenomen in het wettelijk verplichte 'legalisatieprogramma'. Hoeveel stikstofdepositie nodig is om de hele groep van meldingsvrije activiteiten te legaliseren is nog niet bekend. Er worden momenteel stappen ondernomen om dit inzichtelijk te maken.

Hoe wordt omgegaan met (industriële)bedrijven die in het verleden geen PAS-melding hebben gedaan, maar waarvan de depositie beneden de grenswaarde (1 mol/ha/jaar), of waarvan beneden de drempelwaarde (0,05 mol/ha/jaar) blijft?

De activiteiten waar in de vraag naar wordt gerefereerd, betreffen de meldingsvrije activiteiten, welke in twee categorieën zijn op te delen. De eerste categorie zijn activiteiten die onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar zijn uitgevoerd. De tweede categorie zijn activiteiten die een depositie tussen de 0,05 en 1,00 mol/ha/jaar hebben in de sectoren zonder meldingsplicht. Deze activiteiten zijn tijdens de looptijd van het PAS begonnen of uitgebreid. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een legalisatieprogramma zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingsvrije activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost.

Wat moeten dierhouderijen doen die geen stikstof vergunning nog hebben, wat ook nog niet nodig was. Maar alleen werken onder oude hinderwetvergunning. Waar en wanneer kunnen zij zich melden?

Indien betreffende ondernemer een milieutoestemming heeft die al gold op de relevante aanwijsdata van de Natura 2000-gebieden kan er sprake zijn van een legale situatie. Zie de volgende website voor meer informatie: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/wat-is-mijn-referentiesituatie/>.

Wat zijn de consequenties voor de bedrijven die geen PAS-melding hebben gedaan en ook geen stikstofvergunning hebben aangevraagd, maar wel hun bedrijf hebben uitgebreid waardoor ze meer stikstof uitstoten dan op de referentiedatum? Gelden er uitzonderingen op de beginselplicht tot handhaving of moeten provincies handhavend optreden? Moeten deze bedrijven alsnog een vergunning aanvragen?

Bij een bedrijf dat heeft uitgebreid - met toename van de stikstofdepositie als gevolg - maar daarvoor geen toestemming heeft gekregen in het kader van de Wet natuurbescherming, is sprake van een (deels) illegale situatie. Zij moeten deze situatie alsnog legaliseren door het aanvragen van een vergunning, dan wel door via intern salderen binnen de reeds vergunde ruimte te blijven. Indien voor dergelijke bedrijven een handhavingsverzoek binnenkomt, moet het bevoegd gezag in beginsel optreden.

De huidige situatie is na uitbreiding anders dan met de pas-melding maar blijft binnen de NH3 emissie die op de pas melding staat, kan ik de nieuwe situatie ook gelegaliseerd ,vergund krijgen?

Dit is afhankelijk van hoeveel de huidige situatie afwijkt ten opzichte van de PAS-melding. In principe zijn enkel kleine wijzigingen ten opzichte van de melding toegestaan. Tenzij de gewijzigde situatie tot

bewezen minder stikstofdepositie leidt op alle hexagonen in Natura 2000-gebieden, in vergelijking tot de gedane PAS-melding. Een compleet overzicht van de criteria waar uw melding aan moet voldoen vindt u onder het kopje "Wijze verifiëren meldingen" op de website van BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/omzetten-pas-melding/>

Daarnaast geldt dat wanneer er sprake is van een uitbreiding, waarbij er op één of meer hexagonen meer stikstofdepositie nodig is dan in de originele melding is opgenomen, de gewijzigde situatie niet via het legalisatietraject van de meldingen vergund kan worden. De originele melding dient dan eerst gelegaliseerd te worden, waarna de afgegeven vergunning mogelijk kan worden uitgebreid. Middels het RVO-formulier heeft u de mogelijkheid om uw specifieke bedrijfssituatie nader toe te lichten en aan te geven met welke zaken het bevoegd gezag rekening dient te houden volgens u. Het staat u ook vrij om hier vragen in op te nemen die u graag aan het bevoegd gezag wilt voorleggen of waar u overleg over wenst. Heeft u uw gegevens al aangeleverd, dan kunt u aanvullende informatie toevoegen door in te loggen op MijnRVO en te kiezen voor de optie 'document toevoegen'. U dient dit te doen onder vermelding van het referentienummer dat u van RVO heeft ontvangen bij het indienen van uw gegevens.

Ik ben geen PAS melder. Ik heb in 2016 een nb vergunning verkregen die in 2017 weer is ingetrokken na een rechtszaak door de MOB. Er is tot nu toe niets bekend wat er met dergelijke bedrijven wordt gedaan. Hebben ze dezelfde status als een melder?

Waarschijnlijk was er sprake van een nog niet onherroepelijke vergunning, die door de rechter is vernietigd. Hoewel het toegestaan is met een definitieve, maar nog niet onherroepelijke, vergunning van start te gaan, neemt een ondernemer dit risico zelf. Omdat dit onder het ondernemersrisico valt (hetgeen door de Rechter is bevestigd), hebben deze bedrijven geen aparte status. Zij moeten zelf voor legalisatie van hun bedrijfssituatie zorgen.

Hoe gaan jullie om met NIET PAS melders?

Naast projecten waarvoor meldingen zijn ingediend, zijn er ook andere activiteiten die waren vrijgesteld van de vergunningplicht op basis van het PAS, of die konden profiteren van de passende beoordeling van het PAS: de meldingsvrije activiteiten. Deze activiteiten zijn in twee categorieën op te delen. De eerste categorie zijn activiteiten die onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar zijn uitgevoerd. De tweede categorie zijn activiteiten die een depositie tussen de 0,05 en 1,00 mol/ha/jaar hebben in de sectoren zonder meldingsplicht. Deze activiteiten zijn tijdens de looptijd van het PAS begonnen of uitgebreid. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een legalisatieprogramma zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingsvrije activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost.

Op welke termijn kunnen we een legalisering verwachten voor bedrijven die in de PAS-periode niet meldings- of vergunningplichtig waren (< 0,05 mol N/ha/jaar)?

Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van projecten waarvoor ten tijde van het PAS geen natuurvergunning nodig was vanwege hun geringe stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De meldingsvrije activiteiten vallen onder dit legalisatieprogramma. Het programma dient drie jaar na vaststelling te worden uitgevoerd. Naar verwachting wordt het programma eind 2021 vastgesteld, wat betekent dat de meldingsvrije activiteiten naar verwachting uiterlijk eind 2024 zijn gelegaliseerd.

Is er al meer bekend over hoe de legalisering van de projecten die onder het PAS-programma waren vrijgesteld eruit gaat zien?

Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van projecten waarvoor ten tijde van het PAS geen natuurvergunning nodig was vanwege hun geringe stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Zowel de meldingen als de meldingsvrije activiteiten vallen onder dit legalisatieprogramma. Initiatiefnemers van beide categorieën activiteiten hebben daarmee de zekerheid dat hun situatie wordt opgelost. Voor de meldingen is momenteel bekend hoe de legalisering eruit gaat zien. Hiervoor verwijzen wij u graag naar de illustratie 'Hoe zet ik mijn PAS-melding om in een vergunning?'. .

Naast PAS-melders heb je ook de interimmers. Dat zijn activiteiten die stikstof uitstoten en eigenlijk een vergunning nodig hebben, maar die niet hebben. Kunnen jullie toelichten hoe jullie met die activiteiten willen omgaan?

Interimmers zijn activiteiten die zijn aangevangen of uitgebreid voordat de Habitatrictlijn goed was geïmplementeerd in de Nederlandse wet, en daarom soms geen rechtmatig toestemmingsbesluit hebben. Waar die situaties tijdens het PAS niet in een vergunning zijn omgezet, geldt dat voor deze activiteiten alsnog een vergunningaanvraag gedaan moet worden om een vergunning verleend te krijgen. Net zoals dit geldt voor andere activiteiten waarbij geen sprake is van een vaststaande vergunning.

Tenzij het een interimmer met een melding betreft waarvan ten tijde van de melding het totale projecteffect (interim-situatie + melding) maximaal 1,00 mol/ha/jaar was. In dat geval komt men wel in aanmerking voor legalisatie van de melding. Dan wordt meteen de interim-situatie meegenomen.

Wat is de aanpak voor alle andere bedrijven te goeder trouw, die nu geen Wnb-toestemming hebben?"

Voor alle overige activiteiten, die niet een melding of meldingsvrije activiteit zijn, dient alsnog een vergunning aangevraagd te worden.

Gevolgen recente rechterlijke uitspraken

Hebben de Rvst uitspraken en rechtbank uitspraken over combiwassers, de Rav/werking stalsystemen nog gevolgen voor de legalisering. Zoniet, waarom niet? Zoja, waarom wel?

Op dit moment buigen Rijk en provincies zich over de mogelijke gevolgen van de juridische onzekerheid rondom de RAV-factoren voor de legalisering van meldingen. Rijk en provincies zoeken een passende oplossing. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen, wordt de uitspraak in het hoger beroep afgewacht.

Worden de bedrijven gelegaliseerd naar emissie arm of naar overige systemen? Een recente uitspraak van een rechter betwijfelt de werking van emissie arme vloeren.

De activiteiten die destijds gemeld zijn, worden in principe conform de gedane melding gelegaliseerd. Tenzij er sprake is van een gewijzigde situatie ten opzichte van de gedane melding en

deze wijziging leidt bewezen tot minder stikstofdepositie op alle hexagonen dan de gedane PAS-melding. In dat geval wordt de gewijzigde situatie gelegaliseerd.

Op dit moment buigen Rijk en provincies zich over de mogelijke gevolgen van de juridische onzekerheid rondom de RAV-factoren voor de legalisering van meldingen. Rijk en provincies zoeken een passende oplossing. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen, wordt de uitspraak in het hoger beroep afgewacht.

Door de onzekerheid die is ontstaan in de RAV-codes en emissiearme vloeren; is het daarmee mogelijk om de meldingen die intern salderen ook een vergunning te verlenen?

Op grond van de uitspraak over de Logtsebaan is bevestigd dat voor intern salderen geen vergunning nodig is. Initiatiefnemers kunnen wel een vergunningaanvraag indienen om daarmee een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Indien er geen vergunningaanvraag wordt ingediend, is het een zaak van toezicht en handhaving of er sprake is van een juiste toepassing van emissiearme stalsystemen.

Wat is de huidige positie van de NB vergunningen van de veehouders waarvan de verleende vergunning nietig is verklaard door de raad van State n.a.v. de bezwaren van MOB?

Als een vergunning is vernietigd, dan is deze niet meer rechtsgeldig. Betreffende veehouders dienen in dat geval, hoe vervelend ook, opnieuw te beginnen en een nieuwe vergunning aan te vragen.

De RAV staat ter discussie. Hoe zeker zijn bronmaatregelen?

Niet alle bronmaatregelen zijn gericht op emissiearme technieken. Zo zijn bijvoorbeeld de gerichte opkoopregeling en beëindigingsregeling gericht op sanering.

Worden de bedrijven gelegaliseerd naar emissie arm of naar overige systemen? Een recente uitspraak van een rechter betwijfelt de werking van emissie arme vloeren.

De activiteiten die destijds gemeld zijn, worden gelegaliseerd. Tenzij in afwijking van de gedane melding het een gewijzigde situatie betreft die bewezen tot minder stikstofdepositie leidt op alle hexagonen, dan de gedane PAS-melding.

Op dit moment buigen Rijk en provincies zich over de mogelijke gevolgen van de juridische onzekerheid rondom de RAV-factoren voor de legalisering van meldingen. Rijk en provincies zoeken een passende oplossing. Om hier meer duidelijkheid over te krijgen, wordt de uitspraak in het hoger beroep afgewacht.

Wat is de huidige positie van de NB vergunningen van de veehouders waarvan de verleende vergunning nietig is verklaard door de raad van State n.a.v. de bezwaren van MOB?

Nietig verklaarde vergunningen zijn niet rechtsgeldig. Betreffende veehouders dienen een nieuwe vergunning aan te vragen.

Vergunningstermijn

Wanneer zullen de eerste meldingen worden gelegaliseerd?

Naar verwachting krijgen de eerste meldingen die intern kunnen salderen en daarom geen stikstofruimte nodig hebben, vanaf de zomer van 2021 de bevestiging dat zij niet-vergunningsplichtig zijn. Melders die wel stikstofruimte nodig hebben om hun melding om te zetten in een vergunning zijn hiervoor afhankelijk van het moment waarop de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen vrijkomt. Dit gaat een tijdje duren, want niet alle stikstofruimte komt in één keer vrij. Vergunningen zullen daarom in groepjes worden verleend. We weten vooraf niet of een vergunning aan het begin of aan het einde van het traject zit, want dit is afhankelijk van waar stikstofruimte vrijkomt en van de karakteristieken van uw melding (zoals locatie en omvang van de melding). De eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is, worden naar verwachting vanaf begin 2022 vergund. Naar verwachting gebeurt dit eind 2024 voor de laatste meldingen.

Pas melders hebben stukken ingediend. Wanneer komt daar reactie op?

Na het aanleveren van de gevraagde gegevens bij RVO ontvangt u van hen een ontvangstbevestiging per mail. RVO stuurt de aangeleverde informatie aan de bevoegde gezagen door (in de meeste gevallen zijn dit de provincies). Met de ingediende gegevens gaan zij vervolgens controleren of de melding voldoet aan de gestelde voorwaarden, hoeveel stikstofneerslag de activiteiten van de initiatiefnemer veroorzaken en of, en zo ja, hoeveel stikstofruimte er nodig is om de melding te legaliseren. Indien de gegevens niet compleet zijn, neemt het bevoegd gezag contact met u op met het verzoek de aanvullende gegevens alsnog toe te sturen. Zijn de door u aangeleverde gegevens compleet dan ontvangt u hier een bevestiging van met daarbij een toelichting op het vervolgproces. Het verifiëren van alle door PAS-melders aangeleverde gegevens gaat een tijdje duren. Het is daarom op dit moment niet te zeggen wanneer u precies door het bevoegd gezag wordt gecontacteerd over uw melding. Alle inspanningen van Rijk en provincies zijn er op gericht om dit proces zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen.

Zijn de gegevens reeds doorgestuurd naar de provincies?

Op dit moment worden de eerste gegevens doorgestuurd. De bevoegde gezagen zijn druk bezig met het voorbereiden van het legalisatieproces, zodat de eerste meldingen waarvoor stikstofruimte nodig is vanaf begin 2022 vergund kunnen worden.

Positieve afwijzing

Welke juridische waarde heeft een positieve afwijzing op de langere termijn?

Wanneer bij de mogelijkheid tot intern salderen een vergunningaanvraag ingediend wordt, kan daarmee een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag worden verkregen. Een positieve afwijzing betreft een besluit waartegen (bezwaar en) beroep mogelijk is. Dit leidt er uiteindelijk toe dat de toestemming nog zekerder is. De waarde op de lange termijn is afhankelijk van jurisprudentie en eventuele wijzigingen van gegevens waar de toegestane activiteit op is gebaseerd. U wordt daarom geadviseerd om de activiteit zo snel als mogelijk conform de toestemming uit te voeren.

Als je gaat voor de positieve afwijzing bij het legaliseren van je PAS melding, en die wordt afgewezen, krijg je dan alsnog een natuurvergunning op basis van de huidige milieuvergunning?

Dit is afhankelijk van de betreffende situatie. Tijdens de verificatie van de door u aangeleverde gegevens bekijkt het bevoegd gezag of u stikstofruimte nodig heeft. Indien u gebruik kunt maken

van intern salderen, dan bent u niet-vergunningplichtig. In dat geval ontvangt u hiervan een bevestiging van het bevoegd gezag en kunt u eventueel een positieve afwijzing aanvragen. Indien uit de verificatie van uw gegevens blijkt dat er wel stikstofruimte nodig is om hun melding om te zetten in een vergunning, de melding voldoet aan de gestelde voorwaarden en de benodigde stikstofruimte uit bronmaatregelen is beschikbaar, dan krijgt u een vergunning.

Gaan jullie onder de legalisatie slag ook werken met positieve afwijzingen op basis van intern salderen? (indien van toepassing?)

Meldingen die intern kunnen salderen en daarom geen stikstofruimte nodig hebben, krijgen vanuit het bevoegd gezag de bevestiging dat zij niet-vergunningplichtig zijn. Indien initiatiefnemers vervolgens kiezen om alsnog een vergunningaanvraag in te dienen, kan het bevoegd gezag een positieve afwijzing verlenen.

Is een positieve weigering te gebruiken als referentiesituatie?

Ja, een positieve afwijzing is het besluit dat de referentiesituatie duidelijk maakt.

Stikstofruimte

Hoe zit het met ruimte en melders in Noord-Holland?

Het is momenteel niet mogelijk om voor specifieke provincies te zeggen, wanneer meldingen precies worden gelegaliseerd. Het omzetten van meldingen in vergunningen is afhankelijk van wanneer en waar stikstofruimte vrijkomt uit bronmaatregelen.

Voor vragen over specifieke gebieden en meldingen kunt u het beste contact opnemen met het betreffende bevoegd gezag. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Waar komt de stikstofruimte vandaan om de melders te legaliseren? Komt dat uit de generieke maatregelen? Of uit de opkoopregeling van de provincie?

Deze stikstofruimte wordt gecreëerd door bronmaatregelen te nemen. Dit zijn maatregelen waarmee de achtergronddepositie daalt en de natuur op termijn kan herstellen. Mogelijke maatregelen waarvoor ruimte ten behoeve van het legaliseren van meldingen ontstaat, betreffen de saneringsregeling varkenshouderijen, de maatregel gerichte opkoop en de landelijke beëindigingsregeling veehouderij.

In de wet is voorzien dat de meldingen binnen drie jaar worden omgezet in vergunning. Wat als die ontwikkelingsruimte niet voor handen is en dus niet te salderen is?

De Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen. Waar door de beoogde bronmaatregelen in een gebied aanvankelijk onvoldoende stikstofruimte vrijkomt om alle meldingen te legaliseren, worden extra bronmaatregelen genomen. In gebieden waar er weinig ruimte beschikbaar is, kan het langer duren voordat de melding gelegaliseerd wordt. Uiteindelijk dienen in alle gebieden drie jaar na inwerkingtreding van het legalisatieprogramma alle meldingen te zijn gelegaliseerd.

Alle sectoren gaan bijdragen aan het creëren van stikstof ruimte. Hoe wordt de ruimte verdeeld tussen de landbouw en andere activiteiten als bouw ed.?

Voor het legaliseren van de meldingen is stikstofruimte nodig. Met de structurele stikstof-aanpak is door de Rijksoverheid een ontwikkelreserve van gemiddeld minimaal 20 mol/ha/jr voor in eerste instantie meldingen en verder voor nationale belangen ingesteld. Deze ontwikkelreserve wordt naast de meldingen ingezet voor bijvoorbeeld het mogelijk maken van projecten in de infrastructuur, waterveiligheid, woningbouw, of bestemmingsplannen. De ontwikkelreserve kan mogelijk gevuld worden met de restruimte van de saneringsregeling varkenshouderijen, de maatregel gerichte opkoop en de landelijke beëindigingsregeling veehouderij.

Waarom wordt er gesproken over stikstofruimte wanneer de uitstoot juist moet halveren in 10 jaar? Vanwege de slechte staat van de natuur en de urgentie. Ik mis de natuurdoelen in het hele webinar.

De structurele aanpak stikstof omvat een omvangrijk pakket aan bronmaatregelen en natuurherstelmaatregelen die waarborgen dat er natuurbehoud, -herstel en -verbetering kan plaatsvinden. Daarnaast kan hierdoor ruimte ontstaan voor economische en maatschappelijke activiteiten, zoals woningbouw, infrastructuur, defensie, waterveiligheid of projecten ten behoeve van de energietransitie. Het webinar was gericht op de legalisatie van de PAS meldingen en niet op de structurele aanpak ten behoeve van de natuur. Terecht dat u opmerkt dat het desondanks wenselijk is om daarbij ook aandacht aan de bredere natuuropgave te besteden. Wij nemen dit als aandachtspunt mee voor toekomstige webinars.

Hoe gaan jullie de directe samenhang van saldo gevende- en -ontvangende bronnen door middel van de stikstofbank waarborgen? De relatie moet 1 op 1 duidelijk zijn conform de jurisprudentie.

Dit wordt door middel van een stikstofregistratiesysteem bijgehouden, conform wettelijke eisen en jurisprudentie. Dit systeem werkt in feite als een bank: er wordt eerst stikstofruimte gecreëerd door (bron)maatregelen die de depositie verminderen en vervolgens kan een deel van die ruimte (maximaal 70%) worden besteed aan economische ontwikkelingen. De overige 30% valt toe aan de reductie van stikstof en daarmee aan natuur.

In west Nederland zijn bijna geen stoppers varkenshouderij en we rijden al 100 km/uur. Waar komt dan de stikstofruimte vandaan?

De Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen. Waar door de beoogde bronmaatregelen in een gebied aanvankelijk onvoldoende stikstofruimte vrijkomt om alle meldingen te legaliseren, worden extra bronmaatregelen genomen. In gebieden waar er weinig ruimte beschikbaar is, kan het langer duren voordat de melding gelegaliseerd wordt. Uiteindelijk dienen in alle gebieden drie jaar na inwerkingtreding van het legalisatieprogramma alle meldingen te zijn gelegaliseerd

Is er überhaupt stikstofruimte voor interimmer, melders en vrijgestelden?

Naast projecten waarvoor meldingen zijn ingediend, zijn er ook andere activiteiten die waren vrijgesteld van de vergunningplicht op basis van het PAS, of die konden profiteren van de passende beoordeling van het PAS: de meldingsvrije activiteiten. Deze activiteiten zijn tijdens de looptijd van het PAS begonnen of uitgebreid. De Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een legalisatieprogramma zorg te dragen voor het legaliseren van de

meldingen en de meldingsvrije activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost en dat de overheid hiervoor de benodigde stikstofruimte borgt.

Interimmers zijn activiteiten die zijn aangevangen of uitgebreid voordat de Habitatrictlijn goed was geïmplementeerd in de Nederlandse wet, en daarom soms geen rechtmatig toestemmingsbesluit hebben. Waar die situaties tijdens het PAS niet in een vergunning zijn omgezet, geldt dat voor deze activiteiten alsnog een vergunningaanvraag ingediend moet worden om een vergunning verleend te krijgen. Net zoals dit geldt voor andere activiteiten waarbij geen sprake is van een vaststaande vergunning. Tenzij het een interimmer met een melding betreft waarvan ten tijde van de melding het totale projecteffect (interim-situatie + melding) maximaal 1,00 mol/ha/jaar was. In dat geval komt men wel in aanmerking voor legalisatie van de melding. Dan wordt meteen de interim-situatie meegenomen.

Staat de industrie en woningbouw stil in afwachting van het zoeken van ruimte voor melders?

Nee, met de structurele aanpak stikstof is door de Rijksoverheid een ontwikkelreserve van gemiddeld minimaal 20 mol/ha/jr voor in eerste instantie meldingen en verder voor nationale belangen ingesteld. Deze ontwikkelreserve wordt naast de meldingen ingezet voor bijvoorbeeld het mogelijk maken van projecten in de infrastructuur, waterveiligheid, woningbouw, of bestemmingsplannen. De ontwikkelreserve kan mogelijk gevuld worden met de restruimte van de saneringsregeling varkenshouderijen, de maatregel gerichte opkoop en de landelijke beëindigingsregeling veehouderij.

Ik ben een Flevolandse melkveehouder, veel meldingen hier. Maar geen N ruimte. Hoe gaan alle bedrijven hier gelegaliseerd worden?

Voor de eventuele gevallen waar het niet mogelijk blijkt om met bronmaatregelen voldoende stikstofruimte te creëren om meldingen in een vergunning om te zetten, wordt momenteel onderzocht of de ADC-toets kan worden doorlopen. Zodoende zal het mogelijk zijn om alle meldingen van een passende vergunning te voorzien.

Kan je zelf ook stikstofruimte kopen om vergunningsprocedure af te dwingen? Vergunning voelt beter dan positieve afwijzing.

Dat kan via extern salderen. Dat betekent dat u niet wacht op legalisatie maar het zelf oplost en meteen een vergunningaanvraag indient. U moet de kosten voor het kopen van de betreffende stikstofruimte in dit geval wel zelf betalen.

Is er voor alle PAS-melders stikstofruimte?

Ja. Rijksoverheid en de provincies hebben via een 'legalisatieprogramma' de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van de meldingen en daarvoor voldoende stikstofruimte te creëren.

Als er geen ruimte in de nabijheid vrijkomt wat betekent dit dan voor de veehouder? En wat is de definitie van nabijheid?

Dit betekent dat betreffende veehouder moet wachten tot er wel stikstofruimte vrijkomt. Waar door de beoogde bronmaatregelen in een gebied aanvankelijk onvoldoende stikstofruimte vrijkomt om alle meldingen te legaliseren, worden extra bronmaatregelen genomen. In gebieden waar er weinig ruimte beschikbaar is, kan het langer duren voordat de melding gelegaliseerd wordt. Uiteindelijk dienen in alle gebieden drie jaar na inwerkingtreding van het legalisatieprogramma alle meldingen te zijn gelegaliseerd.

Nabijheid speelt hierin niet zo zeer een rol. Belangrijk is dat in het Natura 2000-gebied of de Natura 2000-gebieden waar de activiteit van betreffende veehouder stikstofdepositie op veroorzaakt door maatregelen stikstofruimte vrijkomt. Zodra dit het geval is, kan de melding van betreffende veehouder in een vergunning worden omgezet.

Wat als in de omgeving van een PAS-melder geen stikstofruimte beschikbaar is omdat er simpelweg geen compensatie te vinden is mede omdat de PAS-melder tegen een NAT-2000 gebied is gelegen. Hoe ga je dan zorgen voor 100% compensatie dat een vergunning standhoudt bij de RVS? De jurisprudentie vooraf een de PAS én de PAS-uitspraak van 29 mei 2019 is daarover duidelijk. Hoe timmeren jullie dat dan in die situaties dicht?

Voor de eventuele gevallen waar het niet mogelijk blijkt om met bronmaatregelen voldoende stikstofruimte te creëren om meldingen in een vergunning om te zetten, wordt momenteel onderzocht of de ADC-toets kan worden doorlopen. Zodoende zal het mogelijk zijn om alle meldingen van een passende vergunning te voorzien.

Kun je door omschakeling naar biologische bedrijfsvoering bij Natura 2000 gebieden ook stikstofruimte vrijspelen?

Het aanpassen van de bestaande activiteit binnen de vergunning is mogelijk. Dat wordt intern salderen genoemd. Voorwaarde is dat er nergens een stijging van de depositie plaatsvindt. Of hiervan sprake is bij omschakeling naar biologische bedrijfsvoering kan door middel van een stikstofberekening worden onderzocht.

Gaat het om de stikstofdepositie voor de natuur of op papier?

De maatregelen zijn ten behoeve van de natuur.

Mag een pas melder binnen zijn gemelde hoeveelheid stikstof bewegen als hij gaat bouwen?

Op de pagina <https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/omzetten-pas-melding/> is te lezen onder het kopje "Wijze verifiëren meldingen" welke voorwaarden voor PAS-meldingen gelden.

Als aan de voorwaarden wordt voldaan en er sprake is van een gewijzigde situatie, die bewezen tot minder stikstofdepositie leidt op alle hexagonen dan de gedane PAS-melding, dan geldt dit als toegestane afwijking.

Wanneer er sprake is van een uitbreiding waarbij er op één of meer hexagonen meer stikstofruimte nodig is dan in de originele melding is opgenomen, dan kan dat niet via het legalisatietraject. De originele melding dient dan eerst gelegaliseerd te worden, waarna de afgegeven vergunning mogelijk kan worden uitgebreid. Middels het RVO-formulier heeft u de mogelijkheid om uw specifieke bedrijfssituatie nader toe te lichten en aan te geven met welke zaken het bevoegd gezag rekening dient te houden volgens u. Het staat u ook vrij om hier vragen in op te nemen die u graag aan het bevoegd gezag wilt voorleggen of waar u overleg over wenst.

Er zijn al veel overbelaste kwalificerende habitats. Moet daar niet eerst de gevonden ruimte naartoe?

De structurele aanpak stikstof omvat een omvangrijk pakket aan bronmaatregelen en natuurherstelmaatregelen die waarborgen dat er natuurbehoud, -herstel en -verbetering kan plaatsvinden. Hierbij staat het natuurherstel voorop. Hierdoor kan vervolgens ook ruimte ontstaan voor economische en maatschappelijke activiteiten, zoals woningbouw, infrastructuur, defensie,

waterveiligheid of projecten ten behoeve van de energietransitie. Deze stikstofruimte is additioneel ten opzichte van de bronmaatregelen ten behoeve van natuurherstel en -verbetering.

Hoe worden de omgevingswaarden stikstof gehaald als de stikstofruimte van bronmaatregelen wordt ingezet voor legalisatie van PAS-meldingen?

Het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering voorziet in de wettelijke verankering van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Deze aanpak heeft als hoofddoel het realiseren van een gunstige of – waar dat nog niet mogelijk is – een verbeterde landelijke staat van instandhouding (SVI) van stikstofgevoelige soorten en habitats onder de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). De structurele aanpak bevat een omvangrijk pakket aan maatregelen gericht op natuurbehoud en -herstel, waardoor ruimte kan ontstaan voor economische en maatschappelijke activiteiten. Het wetsvoorstel regelt onder meer de doelstelling van stikstofreductie als resultaatsverplichting: in 2030 is minimaal de helft van het areaal van de natuur in beschermde Natura 2000-gebieden op een gezond stikstofniveau. Ook regelt het de wettelijke opdracht voor een programma van maatregelen om de natuur te herstellen, een monitorings- en bijsturingsmechanisme en een gedeeltelijke vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de bouwsector in de Wet natuurbescherming.

Hoe zit het uiteindelijk met de < 0,05 depositie voor tijdelijke projecten?

Hierin wordt op basis van het risico op handnavingsverzoeken onderscheid gemaakt tussen tijdelijke projecten die inmiddels zijn afgerond en tijdelijke projecten die momenteel nog lopen. Indien een tijdelijk project inmiddels is afgerond, dan is er geen noodzaak meer tot legalisatie en hoeft initiatiefnemer niets te doen. Is het tijdelijke project gestart en loopt deze nog, dan maakt deze deel uit van de categorie 'meldingsvrije activiteiten' van het aanvullend legalisatieprogramma. Via dit programma hebben vanuit de wet Stikstofreductie en natuurverbetering de Minister van LNV en de provincies de wettelijke opdracht om tezamen zorg te dragen voor het legaliseren van projecten waarvoor ten tijde van het PAS geen natuurvergunning nodig was vanwege hun geringe stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost.

Activiteiten die onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol vielen, behoren tot de categorie 'meldingsvrije activiteiten'.

Als de ammoniakproductie van je huidige vergunning lager is dan de vergunning die verleend is 20 jaar geleden en je stoot 0,14 mol op het dichtstbijzijnde natura 2000 gebied uit moet je dan een pasmelding doen of is je huidige vergunning dan voldoende?

Om te bepalen of huidige activiteiten passen binnen de referentiesituatie moet een AERIUS berekening uitgevoerd worden. Als de ammoniakemissie van de huidige situatie lager is dan die in de referentiesituatie is dat een goed teken, maar geen garantie dat ook de depositie overal lager is. Dat is namelijk afhankelijk van de verspreiding van de ammoniakemissie, welke uit de AERIUS berekening volgt. Op basis van die resultaten wordt duidelijk of de huidige vergunning voldoende is of een nieuwe aangevraagd moet worden. Het is namelijk sinds de uitspraak van Raad van State in mei 2019 niet meer mogelijk om een melding te doen.

Hoe wordt omgegaan met bedrijven die volgens de huidige regelgeving een hogere referentiesituatie hebben dan destijds PAS-gemeld? deze bedrijven zouden met de kennis van nu vergunningvrij zijn, maar willen vaak toch een toestemming.

In het geval er sprake is van een hogere referentiesituatie dan de melding van destijds, dan heeft men de mogelijkheid om intern te salderen. Sinds de uitspraak van Raad van State over de Logtsebaan is intern salderen vergunningsvrij. Initiatiefnemer kan in dit geval wel een vergunningaanvraag indienen om daarmee van het bevoegd gezag een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Dat is qua rechtskracht hetzelfde als een vergunning.

Met welke depositieruimte worden de PAS meldingen gelegaliseerd? En hoe verhoudt zich dat tot ontwikkelruimte voor nieuwe publieke opgaven, zoals woningbouw en infrastructurele projecten?

Voor het legaliseren van de meldingen is depositieruimte nodig. In het programma stikstofreductie en natuurverbetering wordt minimaal 20 mol/ha/jr voor nationale belangen gereserveerd. Deze reservering wordt ingezet voor bijvoorbeeld het mogelijk maken van projecten in de infrastructuur, waterveiligheid, woningbouw, of bestemmingsplannen. Daarnaast is depositieruimte afkomstig uit deze reservering gemarkeerd voor het legaliseren van meldingen. Stikstofruimte ten behoeve van het legaliseren van de meldingen wordt gecreëerd door de saneringsregeling varkenshouderijen, de maatregel gerichte opkoop en de landelijke beëindigingsregeling veehouderij.

AERIUS

AERIUS wordt zeer regelmatig geupdate, wat als er veel meer ruimte nodig is volgens de laatste update (bijvoorbeeld over een jaar of 2) t.o.v. de berekeningen van nu. Moeten de ondernemers/adviseurs dan weer nieuwe berekeningen aanbieden?

Nee. Initiatiefnemers zijn gevraagd geactualiseerde gegevens aan te leveren op basis van de op dat moment voorgeschreven versie van AERIUS Calculator (AERIUS 2020). Indien na aanlevering van de gegevens er een nieuwe AERIUS-release komt, zorgt de overheid ervoor dat de aangeleverde gegevens van melder hiermee geactualiseerd worden. De berekende depositiebijdrage van een aanmelders verleende vergunning wordt hiermee altijd gebaseerd op de thans best beschikbare wetenschappelijke kennis.

In hoeverre heeft een wijziging van AERIUS waardoor de rekenresultaten zijn gewijzigd, effect op de positieve afwijzing? Moet men ondanks de positieve afwijzing blijven kijken of men nog aan de voorwaarden van intern salderen voldoet als AERIUS wijzigt?

Een positieve afwijzing op een vergunningaanvraag betreft een besluit. Dat houdt in dat wanneer de activiteit is afgerond wijzigingen van AERIUS na het verlenen van de positieve weigering het oordeel (vergunningsvrije situatie) niet kunnen wijzigen.

Kunnen meldingen met veel wegverkeersbronnen (waarbij het wegverkeer een effect heeft buiten 5 km) gelegaliseerd worden met de huidige versie van AERIUS of moeten die wachten tot de nieuwe AERIUS-versie waarin de 5-km aftrek is hersteld?

Meldingen waar wegverkeer onlosmakelijk onderdeel van uitmaakt en waarbij de stikstofeffecten van dat wegverkeer op meer dan 5 km niet kunnen worden uitgesloten, moeten wachten met legalisatie op de uitkomst in de beroepsprocedure over het tracé ViA15. Hieraan wordt momenteel in afstemming met het RIVM door Rijk en provincies gewerkt

Waarom moet, om de PAS-melders te legaliseren, elders stikstof reductie plaats vinden? Alles zit toch al in AERIUS ingerekend en is dus bestaande emissie?

Vanuit juridisch perspectief zijn de projecten waarvoor PAS-meldingen zijn ingediend 'nieuwe' activiteiten. Deze activiteiten hebben strikt genomen op dit moment geen rechtmatige vorm van toestemming. En dus moet er – net als bij alle andere nieuwe activiteiten – een passende beoordeling met mitigatie door bronmaatregelen plaatsvinden om een vergunning te kunnen verlenen wanneer significante gevolgen niet zijn uit te sluiten.

Openbaar maken gegevens

Is info over PAS-melders (wie, wat, waar) openbaar?

Op 2 april 2021 is naar aanleiding van een WOB-verzoek een lijst met locatiegegevens van alle bedrijven waarvan een zogenaamde PAS-melding is gedaan in de periode juli 2015 tot 13 januari 2019 openbaar gemaakt. Op deze lijst is alleen een kaart opgenomen met de coördinaten van de emissiebron of de activiteit die emissie veroorzaakt. Naam en adres van het bedrijf zijn niet vrijgegeven.

Wie beschermt/ steunt mij als mijn vergunningaanvraag aangevochten wordt?

Het bevoegd gezag neemt een besluit tot het verlenen van een vergunning. Wanneer dit besluit wordt 'aangevochten', dan richt het bezwaar zich tot het bevoegd gezag en niet u als ondernemer. Het bevoegd gezag moet vervolgens aantonen dat zij hun besluit rechtmatig hebben genomen. U wordt hier uiteraard over geïnformeerd en mogelijk wordt u om (aanvullende) gegevens gevraagd, maar het verweer komt vanuit het bevoegd gezag. U staat hier dus niet alleen in, dat de vergunninghouder wel als partij wordt uitgenodigd om aan het geschil deel te nemen. Dat betekent in ieder geval dat de vergunninghouder wordt uitgenodigd voor de zitting bij de rechter en daar ook z'n zegje mag doen.

Daarbij hebben Rijk en provincies afgesproken dat zij niet zullen handhaven gedurende de periode die nodig is voor de legalisering van de meldingen. Dit is bestendigd doordat in de Stikstofwet is opgenomen dat alle meldingen gelegaliseerd worden. Jurisprudentie kan echter invloed hebben op hoe het bevoegd gezag zich op moet stellen ten aanzien van handhavingsverzoeken. Alle inspanningen van Rijk en provincies zijn er daarom op gericht om de meldingen zo snel als mogelijk te legaliseren.

Ik ben erg huiverig voor mijn privacy en openbaar maken van gegevens, waarom worden we daar niet beter in beschermd?

Wij begrijpen uw zorg. Het verzoek tot openbaarmaking van de gegevens is gedaan volgens de Wet openbaarheid van bestuur. De minister van LNV heeft bezwaar aangetekend tegen deze openbaarmaking, omdat daarmee de privacy in het geding zou zijn. Uiteindelijk heeft de Raad van State geoordeeld dat het verzoek gehonoreerd moet worden en de locatiegegevens bekend gemaakt moeten worden. Vandaar dat dit is gebeurd. De overheid voelt zich verantwoordelijk om uw situatie zo snel mogelijk op te lossen. Dat gebeurt door het legaliseren van de melding.

Stoppende bedrijven

Komt er een nieuwe opkoopregeling?

Veehouders die geïnteresseerd zijn in de mogelijkheden om hun bedrijf te beëindigen vinden op de website van AanpakStikstof meer informatie over de twee momenteel beschikbare, vrijwillige beëindigingsregelingen: regeling gerichte opkoop en de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties.

<https://www.aanpakstikstof.nl/themas/landbouw/vragen-en-antwoorden/gericht-opkopen-van-veehouderijen>

Kunnen boeren zelf stikstof aanleveren door stoppende burens?

Het is uiteraard toegestaan de situatie zelf te legaliseren. Dit kan, voor zover de beleidsregels dat toestaan, door gebruik te maken van extern salderen. Bijvoorbeeld met de ruimte van een stoppende buurman, indien deze bereid is ruimte in te leveren. U kunt in dat geval een reguliere vergunningaanvraag indienen bij het bevoegd gezag.

Worden de stoppers die in de stikstofbank komen opgekocht?

De ruimte die in de stikstofbank komt, komt vrij door opkoopregelingen zoals de Warme sanering varkenshouderij en de gerichte opkoopregeling.

Meer informatie over de opkoopregeling voor veehouderijen is ook terug te vinden op <https://www.aanpakstikstof.nl/themas/landbouw/vragen-en-antwoorden/gericht-opkopen-van-veehouderijen>

Worden met stoppende bedrijven bedoeld die aan een warme saneringsregeling of stoppersregeling mee hebben gedaan (de categorie die is uitgezonderd van extern salderen in de beleidsregels van de provincies)?

Eenzijds kunnen dit inderdaad bedrijven zijn die deelnemen aan een van de geldende opkoopregelingen, zoals de warme sanering varkenshouderij of de maatregel gerichte opkoop. Anderzijds kan het ook een vrijwillige bedrijfsbeëindiging betreffen.

Juridische vragen

Waarom denken jullie dat een gelijkblijvende stikstof deposito juridisch stand zal gaan houden?

Het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering voorziet in de wettelijke verankering van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Deze aanpak heeft als hoofddoel het realiseren van een gunstige of – waar dat nog niet mogelijk is – een verbeterde landelijke staat van instandhouding (SVI) van stikstofgevoelige soorten en habitats onder de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). De structurele aanpak bevat een omvangrijk pakket aan maatregelen gericht op natuurbehoud en -herstel, waardoor ruimte kan ontstaan voor economische en maatschappelijke activiteiten. Het wetsvoorstel regelt onder meer de doelstelling van stikstofreductie als resultaatsverplichting: in 2030 is minimaal de helft van het areaal van de natuur in beschermde Natura 2000-gebieden op een gezond stikstofniveau. Ook regelt het de wettelijke opdracht voor een programma van maatregelen om de natuur te herstellen, een monitorings- en bijsturingsmechanisme en een gedeeltelijke vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de

bouwsector in de Wet natuurbescherming. Daarmee is het in de kern anders dan de PAS, en zodoende juridisch houdbaar.

Hoe kunt u stellen dat er sprake is van 'concreet zicht op legalisatie', terwijl daar overduidelijk nog geen sprake van is? Blijkens vaste jurisprudentie is er pas sprake van een concreet zicht wanneer er een 'ontvankelijke vergunningaanvraag strekkende tot legalisatie van de illegale situatie' is ingediend, inclusief stikstofberekening en passende beoordeling, dat breekt in onderhavig geval overduidelijk. Er zijn nog te veel onduidelijkheden, zoals zojuist bevestigd.

Dat tijdens het webinar vermeld is dat er sprake is van 'concreet zicht op legalisatie' heeft betrekking op de wettelijke verankering van het 'legalisatieprogramma'. Hiermee wordt opdracht gegeven aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de provincies om tezamen de meldingen binnen een termijn van drie jaar te legaliseren. Dat betekent inderdaad helaas niet dat alle PAS-melders nu al weten wanneer hun melding gelegaliseerd wordt.

Is (bezwaar en) beroep ook mogelijk bij het omzetten van een PAS melding naar een natuurvergunning waar men nu mee bezig is?

Daar waar de melding omgezet wordt in een vergunning betreft het legaliseren van de melding een voor (bezwaar en) beroep vatbaar besluit. Hetzelfde geldt wanneer bij de mogelijkheid tot intern salderen een vergunningaanvraag ingediend wordt om daarmee een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Een positieve afwijzing betreft ook een besluit waartegen (bezwaar en) beroep mogelijk is. Het openstellen voor (bezwaar en) beroep leidt er uiteindelijk toe dat de toestemming nog zekerder is.

Hoe gaat NL ervoor zorgen dat het geheel juridisch houdbaar is, en we dus niet in een ""PAS 2.0"" situatie terecht komen?"

Het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering voorziet in de wettelijke verankering van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Deze aanpak heeft als hoofddoel het realiseren van een gunstige of – waar dat nog niet mogelijk is – een verbeterde landelijke staat van instandhouding (SVI) van stikstofgevoelige soorten en habitats onder de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). De structurele aanpak bevat een omvangrijk pakket aan maatregelen gericht op natuurbehoud en -herstel, waardoor ruimte kan ontstaan voor economische en maatschappelijke activiteiten. Het wetsvoorstel regelt onder meer de doelstelling van stikstofreductie als resultaatsverplichting: in 2030 is minimaal de helft van het areaal van de natuur in beschermde Natura 2000-gebieden op een gezond stikstofniveau. Ook regelt het de wettelijke opdracht voor een programma van maatregelen om de natuur te herstellen, een monitorings- en bijsturingsmechanisme en een gedeeltelijke vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de bouwsector in de Wet natuurbescherming.

Is legaliseren van een melding een (te publiceren en) voor (bezwaar en) beroep vatbaar besluit?

Daar waar de melding omgezet wordt in een vergunning betreft het legaliseren van de melding een voor (bezwaar en) beroep vatbaar besluit. Hetzelfde geldt wanneer bij de mogelijkheid tot intern salderen een vergunningaanvraag ingediend wordt om daarmee een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Een positieve afwijzing betreft ook een besluit waartegen (bezwaar en) beroep mogelijk is.

Welke juridische zekerheid biedt de melding met aanmelding voor legalisatie? Wat is het perspectief voor < 0,05 mol/ha/jr bedrijven, die onder PAS dus niet gemeld zijn?

Door gegevens aan te leveren, geeft initiatiefnemer aan dat men de melding wil legaliseren. Vanaf dat moment is het aan Rijk en provincies om te zorgen dat dit gebeurt. Feitelijk heeft initiatiefnemer pas juridische zekerheid omtrent de melding op het moment dat met vanuit het bevoegd gezag bevestiging ontvangen heeft dat de melding is omgezet in een vergunning, of men vanwege intern salderen niet vergunning plichtig is. In de tussenliggende tijd kan men met de ontvangstbevestiging van RVO aantoonbaar maken dat men in het legaliseringsproces zit en in afwachting is van een reactie vanuit het bevoegd gezag.

Voor meldingsvrije activiteiten (activiteiten onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar) geldt hetzelfde als voor meldingen; Minister van LNV en provincies hebben de wettelijke opdracht om deze activiteiten te legaliseren.

Zijn vergunningen verleend onder het PAS nog steeds rechtsgeldig?

Afgegeven vergunningen zijn onherroepelijk. Ook vergunningen afgegeven ten tijde van het PAS.

Is de nieuw verleende vergunning onherroepelijk, ook wanneer je een emissie arme vloer hebt? En er dus geen bezwaar gemaakt kan worden door derden.

De nieuw verleende vergunning is onherroepelijk wanneer de geldende bezwaar- en beroepstermijn is verlopen en er daarbij geen bezwaar tegen de vergunning is ingediend. Ook als er sprake is van een emissiearme vloer.

Tijdens de Programmatische Aanpak Stikstof zijn de PAS-melders gemeld. In die tijd was er een overzicht van de beschikbare ontwikkelingsruimte. Daarom konden er al in 2016 geen pas-meldingen meer gedaan worden omdat de ontwikkelingsruimte in de meeste gebieden toen al gebruikt was. Waar is die ontwikkelingsruimte dan gebleven en waarom kan die niet ingezet worden om de pas-melders te legaliseren? De landbouw had als enige sector een convenant met de overheid om maatregelen te nemen om de ammoniakemissie te reduceren en om daar ontwikkelingsruimte voor terug te krijgen. Waar is die ontwikkelingsruimte dan gebleven?? Die reductie moet ingezet worden om de pas-melders te legaliseren.

Met het nietig verklaren van het PAS door de uitspraak van de Raad van State in 2019 is een streep door de hele systematiek, inclusief de ontwikkelingsruimte, gezet. De rechter oordeelde dat de overheid teveel vooruitliep op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden door ontwikkelingsruimte te reserveren en alvast toestemming te geven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Vandaar dat de ontwikkelingsruimte ten tijde van het PAS niet toegepast kan worden voor het legaliseren van melders. Bovendien is de afgesproken depositiereductie – ondanks stevige inspanningen vanuit de sector – niet gerealiseerd. Tijdens de looptijd van het convenant is er juist meer depositie vanuit de landbouw veroorzaakt dan in de periode daarvoor.

Is legaliseren van een melding een (te publiceren en) voor (bezwaar en) beroep vatbaar besluit?

Daar waar de melding omgezet wordt in een vergunning betreft het legaliseren van de melding een voor (bezwaar en) beroep vatbaar besluit. Hetzelfde geldt wanneer bij de mogelijkheid tot intern salderen een vergunningaanvraag ingediend wordt om daarmee een positieve afwijzing op de vergunningaanvraag te krijgen. Een positieve afwijzing betreft ook een besluit waartegen (bezwaar

en) beroep mogelijk is. Het openstellen voor (bezwaar en) beroep leidt er uiteindelijk toe dat de toestemming nog zekerder is.

Hoe gaat NL ervoor zorgen dat het geheel juridisch houdbaar is, en we dus niet in een ""PAS 2.0"" situatie terecht komen?"

Het wetsvoorstel stikstofreductie en natuurverbetering voorziet in de wettelijke verankering van de structurele aanpak van de stikstofproblematiek. Deze aanpak heeft als hoofddoel het realiseren van een gunstige of – waar dat nog niet mogelijk is – een verbeterde landelijke staat van instandhouding (SVI) van stikstofgevoelige soorten en habitats onder de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR). De structurele aanpak bevat een omvangrijk pakket aan maatregelen gericht op natuurbehoud en -herstel, waardoor ruimte kan ontstaan voor economische en maatschappelijke activiteiten. Het wetsvoorstel regelt onder meer de doelstelling van stikstofreductie als resultaatverplichting: in 2030 is minimaal de helft van het areaal van de natuur in beschermde Natura 2000-gebieden op een gezond stikstofniveau. Ook regelt het de wettelijke opdracht voor een programma van maatregelen om de natuur te herstellen, een monitorings- en bijsturingsmechanisme en een gedeeltelijke vrijstelling van de Natura 2000-vergunningplicht voor het aspect stikstof voor activiteiten van de bouwsector in de Wet natuurbescherming. Daarmee is het in de kern anders dan de PAS, en zodoende juridisch houdbaar.

Welke juridische zekerheid biedt de melding met aanmelding voor legalisatie? Wat is het perspectief voor < 0,05 mol/ha/jr bedrijven, die onder PAS dus niet gemeld zijn?

Door gegevens aan te leveren, geeft initiatiefnemer aan dat men de melding wil legaliseren. Vanaf dat moment is het aan Rijk en provincies om te zorgen dat dit gebeurt. Feitelijk heeft initiatiefnemer pas juridische zekerheid omtrent de melding op het moment dat men vanuit het bevoegd gezag bevestiging ontvangen heeft dat de melding is omgezet in een vergunning, of men vanwege intern salderen niet vergunning plichtig is. In de tussentijd kan men met de ontvangstbevestiging van RVO aantoonbaar maken dat men in het legaliseringsproces zit en in afwachting is van een reactie vanuit het bevoegd gezag.

Voor meldingsvrije activiteiten (activiteiten onder de toenmalige drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jaar) geldt hetzelfde als voor meldingen; de Rijksoverheid en de provincies hebben de wettelijke opdracht om tezamen door middel van een legalisatieprogramma zorg te dragen voor het legaliseren van deze activiteiten. De initiatiefnemer heeft daarmee de zekerheid dat zijn situatie wordt opgelost.

Overig

Hoe wordt er om gegaan met bedrijven die zijn gaan bouwen buiten de Pas-melding?

Indien de gerealiseerde situatie past binnen de stikstofdepositie zoals destijds gemeld, is legalisatie middels het programma mogelijk.

Wanneer er sprake is van een uitbreiding, waarbij er op één of meer hexagonen meer stikstofdepositie nodig is dan in de originele melding is opgenomen, dan kan dat niet via het legalisatietraject. De originele melding dient dan eerst gelegaliseerd te worden, waarna de afgegeven vergunning mogelijk kan worden uitgebreid.

Een buitenlands bedrijf heeft wel een pas melding in Nederland, maar nog geen Rvo nummer. Hoe kan hij gegevens aanleveren?

In dit geval kan er contact opgenomen worden met de Helpdesk van BIJ12 of met RVO.

Zijn de strengere Brabantse normen ook landelijk noodzakelijk?

Het bestuur van Noord-Brabant bepaalt het beleid voor de provincie. Het kabinet bepaalt het landelijk beleid en welke maatregelen er landelijk gelden.

Wabo vergunningen kunnen niet door als natuurvergunningen (of via VGGB). Dat betekent dat het werk van omgevingsdiensten en provincies niet door kan in afwachting van legalisering. Of separate Wabo vergunningen mogen niet gebruikt worden als er geen natuurvergunning is. Wat wordt er dan van Wabo toezicht verwacht? En: hoe worden productieafspraken tussen gemeenten (opdrachtgevers omgevingsdiensten) vergoed in de wachtstand?

Vergunningverlening aan bedrijven kan op zich wel doorgaan, maar het onderdeel natuur kan niet worden geregeld omdat gewacht moet worden op de legalisering van de PAS-melding. Toezicht kan wel plaatsvinden maar dan moet er rekening worden gehouden met de ontstane vergunningssituatie. Wat betreft de onkosten die hierbij kunnen spelen tussen de gemeenten en de omgevingsdienst adviseren wij de vraag voor te leggen aan de accountmanagers van de gemeente en de omgevingsdienst.

Waarom beoordelingen per provincie? Stikstof overschrijdt de provinciegrenzen. Bovendien zou verschillende beoordeling rechtsongelijkheid geven.

Legalisatie van de melders gebeurt in principe door het betreffende bevoegd gezag. Veelal zijn dit de provincies. Over de specifieke wijze waarop dit gaat gebeuren, vindt momenteel nog nadere afstemming tussen Rijk en provincies plaats.

Ik ben agrarisch toezichthouder milieu. Het bedrijvenbestand milieu is veel groter dan het bestand natuur. Hoe pakt provincie dit op?

Niet alle bedrijven met een milieutoestemming, zijn ook vergunningplichtig in het kader van de wet Natuurbescherming. Ook kan in bepaalde gevallen de milieutoestemming tevens gelden als referentietoestemming in het kader van de Wet natuurbescherming. Uiteraard zijn er ook bedrijven die geen Wet natuurbescherming toestemming hebben, maar die wel nodig hebben. Deze worden meegenomen in de VTH-taken van het bevoegd gezag.

Hoe zit het met industriële installaties die eigenlijk een stikstofvergunning nodig hebben maar die niet hebben? Moeten die ook een pas melding doen?

Het is niet langer mogelijk om een PAS-melding te doen. Het traject van legalisatie van PAS-meldingen is alleen mogelijk voor activiteiten en projecten waarvoor een PAS-melding is gedaan in de periode 2015-2019. Indien een bedrijf een vergunning in het kader van de wet Natuurbescherming nodig heeft, kan hiervoor een vergunningaanvraag bij het bevoegd gezag worden ingediend.

Welke actie moeten bedrijven met een amvb nemen?

Indien er sprake is van een PAS-melding kunnen de bedrijven zich aanmelden voor het legalisatieprogramma. Hun type milieutoestemming is in principe niet relevant.

Kunnen jullie melden wat er gebeurt met de bedrijven (zonder melding) die hun NB-vergunning zijn kwijtgeraakt na een procedure van de MOB tegen de PAS.

Waarschijnlijk was er sprake van een nog niet onherroepelijke vergunning, die door de rechter is vernietigd. Als een vergunning is vernietigd, dan is deze niet meer rechtsgeldig. Betreffende bedrijven dienen in dat geval, hoe vervelend ook, opnieuw te beginnen en een nieuwe vergunning aan te vragen.

Hoe wordt omgegaan met referentiejaren?

Voor het legaliseren van PAS-meldingen is een nieuwe passende beoordeling noodzakelijk om een vergunning te kunnen verlenen. Dat betekent ook dat juridisch wordt teruggevallen op de referentiedata. De referentiesituatie bij de eerste PAS-melding geldt niet meer, waardoor er teruggevallen zal moeten worden op een eerdere toestemming. Het kan zijn dat er geen eerdere toestemming is verleend, waardoor moet worden teruggevallen op de referentiedata van de aanwijzing van de gebieden binnen de Habitat- en de Vogelrichtlijn. Zie voor het bepalen van de referentiesituatie het schema bepalen referentiesituatie:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/wat-is-mijn-referentiesituatie/>

Het kan zijn dat er nu een nieuwe referentie geldt waardoor er meer stikstofruimte nodig is dan destijds voor de PAS-melding. De Rijksoverheid gaat uit van de nieuwe referentie en zal ook voor mitigatie van de extra stikstofruimte zorgen.

Mijn buurman (prov Noord-Brabant) heeft geen opvolger en wil stoppen, waar kan hij zich melden?

Veehouders die geïnteresseerd zijn in de mogelijkheden om hun bedrijf te beëindigen, vinden [hier](#) op de website van AanpakStikstof meer informatie over de twee momenteel beschikbare, vrijwillige beëindigingsregelingen: regeling gerichte opkoop en de Landelijke beëindigingsregeling:

<https://www.aanpakstikstof.nl/themas/landbouw/vragen-en-antwoorden/gericht-opkopen-van-veehouderijen>.

Daarnaast kan betreffende ondernemer zich ook altijd wenden tot de provincie Noord-Brabant als bevoegd gezag. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Ik ben een pas-melder in de provincie Noord-Brabant. Ik moet ook voor 2024 mijn stalsysteem emissiearm hebben gemaakt, maar ik krijg hiervoor geen financiering bij de bank omdat ik "illegaal" bezig ben. Als ik nog 3 jaar moet wachten op de vergunning ben ik te laat om mijn stal aan te passen. Wat moet ik doen?

Banken geven aan zonder geldige vergunning geen nieuwe financiering voor grote investeringen te kunnen verstrekken. Het Rijk voert gesprekken met banken om oplossingsmogelijkheden te onderzoeken.

De provincie NH heeft recent in de Starnmeer een boerderij met stikstof gekocht. Die gaat naar nieuwe ontwikkelingen. Welke dan? Waarom geen ruimte voor een PAS melder?

Voor vragen over specifieke gebieden en meldingen kunt u het best contact opnemen met het betreffende bevoegd gezag. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Is een awb-procedure van toepassing op dit traject?

Als na de verificatie van gegevens blijkt dat er een vergunning nodig is voor de omzetting van de PAS-melding en deze ook gewenst is, dan zal de vergunningaanvraag conform de procedurele normen gaan verlopen. Deze liggen besloten in onder andere de Wet Natuurbescherming, hoofdstuk 5.

Wat kan ik als bedrijf doen wanneer ik geen reactie krijg op de ingediende stukken?

Na het aanleveren van stukken bij het RVO ontvangt u een ontvangstbevestiging per mail. Indien u deze niet heeft ontvangen, adviseren we u om contact op te nemen met [RVO](#). Zij kunnen controleren of uw gegevens in goede orde zijn ontvangen.

Op dit moment zijn de bevoegde gezagen druk bezig met het voorbereiden van het legalisatieproces. De eerste stap in dit proces betreft de verificatie van de aangeleverde gegevens. Zodra dit proces is afgerond, ontvangt u hierover bericht van het bevoegd gezag. Vanwege het grote aantal meldingen kan dit enige tijd in beslag nemen. Voor een compleet overzicht van het legalisatieproces verwijzen wij u naar de afbeelding "[Hoe zet ik mijn melding om in een vergunning](#)" op de [website van Bij12](#).

Wat kan een gemeente doen als niet direct verantwoordelijke overheid om ruimtelijke projecten rond stikstof ordentelijk te laten verlopen?

Gemeenten kunnen melders aansporen om indien zij dit nog niet gedaan hebben hun gegevens ten behoeve van het legaliseren van hun melding aan te leveren. Daarnaast kan men helpen om initiatiefnemers van stikstof veroorzakende activiteiten zo goed en laagdrempelig mogelijk te informeren over de noodzaak om te onderzoeken of hun activiteit vergunning plichtig is op grond van de Wet natuurbescherming. Waar nodig of gewenst kan men initiatiefnemers doorverwijzen naar de website van BIJ12, waar men alle relevante informatie hierover kan vinden en vragen kan stellen.

Hoe kan het dat buiten de agro sector andere bedrijven geen natuurvergunning of Pas melding hebben en waar is de gelijkheid?

In algemeenheid geldt dat iedere activiteit waarvan negatieve effecten op beschermde natuurgebieden op voorhand niet kan worden uitgesloten een natuurvergunning aan moeten vragen. Dit is ongeacht vanuit welke sector de activiteit afkomstig is. Ook buiten de agrarische sector moeten bedrijven dus een vergunning in zake de wet Natuurbescherming aanvragen en zijn door initiatiefnemers uit bijvoorbeeld de energie-, industrie-, of infrastructuursector ten tijde van het PAS meldingen gedaan.

Wat kan gemeente doen als niet direct verantwoordelijke overheid om ruimtelijke projecten irt stikstof ordentelijk te laten verlopen?

Gemeenten kunnen melders aansporen om indien zij dit nog niet gedaan hebben hun gegevens ten behoeve van het legaliseren van hun melding aan te leveren. Daarnaast kan men helpen om initiatiefnemers van stikstof veroorzakende activiteiten zo goed en laagdrempelig mogelijk te informeren over de noodzaak om te onderzoeken of hun activiteit vergunning plichtig is op grond van de Wet natuurbescherming. Waar nodig of gewenst kan men initiatiefnemers doorverwijzen naar de website van BIJ12, waar men alle relevante informatie hierover kan vinden en vragen kan stellen.

Mogen provincies en/of bevoegde gezagen zelf beslissen hoe ze omgaan met de handreikingen die gegeven worden op BIJ12, of is er enige manier om terug te grijpen op deze handreikingen en de voorbeelden die er in staan? Hoe om te gaan met de variabele besluitvorming van de provincies/bevoegd gezagen en dit met meer zekerheid van mogelijkheden aan te geven aan de opdrachtgever?

De bevoegde gezagen zijn degenen die besluiten op een aanvraag. De omgang met aanvragen wordt daarbij wel bij voorkeur zo uniform mogelijk doorgevoerd. Daar dienen de betreffende handreikingen ook voor. De uiteindelijke besluitvorming ligt echter bij de individuele bevoegde gezagen.

Wat heeft de PAS voor ons als sloepen verhuurder voor gevolgen in De Biesbosch? Waar kunnen wij de normen hierover vinden, zijn deze al opgesteld?"

Of u een (nieuwe) Natuurbeschermingswetvergunning nodig heeft hangt ervan af of u iets wilt wijzigen en wat uw huidige situatie en vergunning is. Via deze website van BIJ12 kunt u bepalen of u een (nieuwe) Natuurbeschermingswetvergunning nodig heeft.

Welke eisen worden er aan de emissie van (stook)installaties gesteld?

De Wet natuurbescherming stelt geen emissie-eisen aan stookinstallaties. Wel moeten deze installaties opgenomen zijn in de vergunde situatie, indien er sprake is van depositie van stikstof op nabijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden vanuit het gehele bedrijf. Er kunnen overigens wel emissie-eisen gesteld worden vanuit de milieuwetgeving.

Als een inrichting zijn gegevens heeft doorgestuurd voor het omzetten van een PAS melding, maar deze wil nu ook NH3 aankopen bij een ander bedrijf en groeien doormiddel van extern salderen. Kan deze aanvraag tegelijk lopen met de omzetting van de PAS melding? Anders lopen twee aanvragen door elkaar heen en zullen elkaar kruisen, waarbij mogelijk van beide lopende aanvragen de referentie dan niet klopt.

In principe is dit mogelijk. De termijn is dan wel afhankelijk van het PAS-meldingen legalisatietraject. Tussentijdse wijzigingen (bijvoorbeeld door een AERIUS update) kunnen niet worden uitgesloten.

Hoe gaan de banken om met het feit dat een bedrijf in afwachting is van de legalisatie van een PAS-melding?

Banken geven aan zonder geldige vergunning geen nieuwe financiering voor grote investeringen te kunnen verstrekken. Het Rijk voert gesprekken met banken om oplossingsmogelijkheden te onderzoeken.

Hoe kan het dat buiten de agro sector andere bedrijven geen nb verg of Pas melding hebben en waar is de gelijkheid?

In algemeenheid geldt dat iedere activiteit waarvan negatieve effecten op beschermde natuurgebieden op voorhand niet kan worden uitgesloten een natuurvergunning aan moeten vragen. Dit is ongeacht vanuit welke sector de activiteit afkomstig is. Ook buiten de agrarische sector moeten bedrijven dus een vergunning in zake de wet Natuurbescherming aanvragen en zijn door initiatiefnemers uit bijvoorbeeld de energie-, industrie-, of infrastructuursector ten tijde van het PAS meldingen gedaan.

Wij zijn als bedrijf in 2014 op een nieuwe locatie gestart met de opbouw van een nieuwe productie. Deze hebben we stapsgewijs opgebouwd en de oude locatie hebben we afgebouwd en

gesloten per 1-1-2020. In 2017 hebben we een Aerius berekening laten uitvoeren op de nieuwe locatie (resultaat 0,05 dus geen PAS melding en geen WNB vergunning nodig) en 2021 nog een keer vanwege een revisievergunning (resultaat 0,01). (de herberekening van 2017 in het model van 2021 geeft een resultaat van 0,02). Kan voor de vergelijking de emissie van de oude locatie meegenomen worden, waardoor het verschil 2017-2021 significant lager wordt? of is een verschil op zich voldoende voor het toekennen van de vergunning? Kan deze oude locatie eventueel gebruikt worden voor intern of extern salderen?

Op basis van de gegeven informatie is het lastig om specifiek advies te geven. U wordt daarom geadviseerd om contact op te nemen met de afdeling vergunningverlening van de provincie waar uw bedrijf zich bevindt. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Oplossing als de pas melding is goed gekeurd mag de pas melder binnen zijn stikstof ruimte bewegen mits die niet verkocht of verleasd wordt. De overheid staat hier garant voor. Hoe staan jullie hier tegenover?"

Het aanpassen van de bestaande activiteit binnen de vergunning is mogelijk. Dat wordt intern salderen genoemd. Voorwaarde is dat er nergens een stijging van de depositie plaatsvindt. Intern salderen is niet vergunningplichtig. Aangezien dit binnen de wettelijke kaders valt, staan we hier positief tegenover.

Wij hebben een intensieve locatie in Zeewolde vanaf 2000 nooit veranderd hoe krijg ik een nb vergunning

Informatie over het aanvragen van een vergunning in het kader van de wet Natuurbescherming treft u hier op de webiste van BIJ12:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/vergunningen-en-toestemmingsbesluiten/vergunning-aanvragen-of-niet/>

U kunt hierover ook contact opnemen met het bevoegd gezag; de provincie waar uw bedrijf zich bevindt. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Ik heb gebouwd in 2008 met een amvb melding tot 200 melkkoeien. Ik heb begrepen dat ik alsnog terug moet naar hinderwet. Waarom is dat? En hoe kan ik nu het beste legaliseren?

U wordt geadviseerd om voor uw vraag contact op te nemen met de afdeling vergunningverlening van de provincie waar uw bedrijf zich bevindt. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagen/>

Als je een hinderwet vergunning van 1984 voor 95 stuks melkkoeien heb, moet je daar vandaag de dag iets mee doen? zo ja, wat?

U wordt geadviseerd om voor uw vraag contact op te nemen met de afdeling vergunningverlening van de provincie waar uw bedrijf zich bevindt. De contactgegevens kunt u vinden via onderstaande link:

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/stikstof-en-natura2000/helpdesk/contactgegevens-bevoegde-gezagden/>